

CG020 Genomika

Přednáška 6

Proteinové interakce v genových regulacích

Jan Hejátko

Funkční genomika a proteomika rostlin,
Mendelovo centrum genomiky a proteomiky rostlin,
Středoevropský technologický institut (CEITEC), Masarykova univerzita, Brno
hejatko@sci.muni.cz, www.ceitec.muni.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Genomika 06

■ Zdrojová literatura

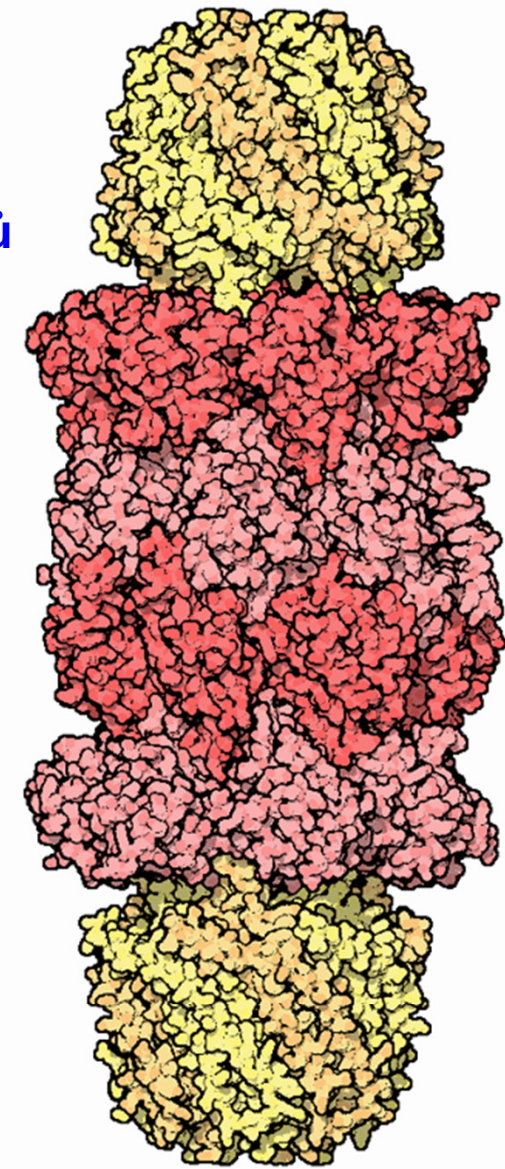
- Wilt, F.H., and Hake, S. (2004). **Principles of Developmental Biology**. (New York ; London: W. W. Norton).
- Ainger, K., Avossa, D., Morgan, F., Hill, S.J., Barry, C., Barbarese, E., and Carson, J.H. (1993). Transport and localization of exogenous myelin basic protein mRNA microinjected into oligodendrocytes. *J Cell Biol* 123, 431-441.
- Alberts, B. (1998). The cell as a collection of protein machines: preparing the next generation of molecular biologists. *Cell* 92, 291-294.
- Grefen, C., Stadele, K., Ruzicka, K., Obrdlik, P., Harter, K., and Horak, J. (2008). Subcellular localization and in vivo interactions of the Arabidopsis thaliana ethylene receptor family members. *Molecular Plant* 1, 308-320.
- Hu, C.D., and Kerppola, T.K. (2003). Simultaneous visualization of multiple protein interactions in living cells using multicolor fluorescence complementation analysis. *Nat. Biotechnol.* 21, 539-545.
- Shahbadian, K., and Chartrand, P. (2012). Control of cytoplasmic mRNA localization. *Cellular and molecular life sciences : CMLS* 69, 535-552.
- Van Leene, J., Witters, E., Inze, D., and De Jaeger, G. (2008). Boosting tandem affinity purification of plant protein complexes. *Trends Plant Sci* 13, 517-520.
- Walter, M., Chaban, C., Schutze, K., Batistic, O., Weckermann, K., Nake, C., Blazevic, D., Grefen, C., Schumacher, K., Oecking, C., Harter, K., and Kudla, J. (2004). Visualization of protein interactions in living plant cells using bimolecular fluorescence complementation. *Plant J* 40, 428-438.

Osnova

- Funkční význam specifických interakcí proteinů v regulaci genové exprese
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA
  - Stabilita proteinů
  - Přenos signálu
- Metody analýzy proteinových interakcí *in vivo*
  - Koimunoprecipitace
  - Tandemová afinitní purifikace (TAP-tag)
  - Kvasinkový dvouhybridní test (Y2H)
  - Bimolekulární fluorescenční komplementace (BiFC)
  - Analýza zprostředkované membránové vazby (MeRA)
- Praktické využití metod pro studium PI *in vivo*

Význam interakcí proteinů

- **Funkční význam specifických interakcí proteinů**
  - Většina proteinů v buňce existuje ve formě komplexů, které mohou dále navzájem interagovat
    - **Proteazom**
      - **proteinový komplex** zodpovědný za **degradaci nepotřebných proteinů** v buňce

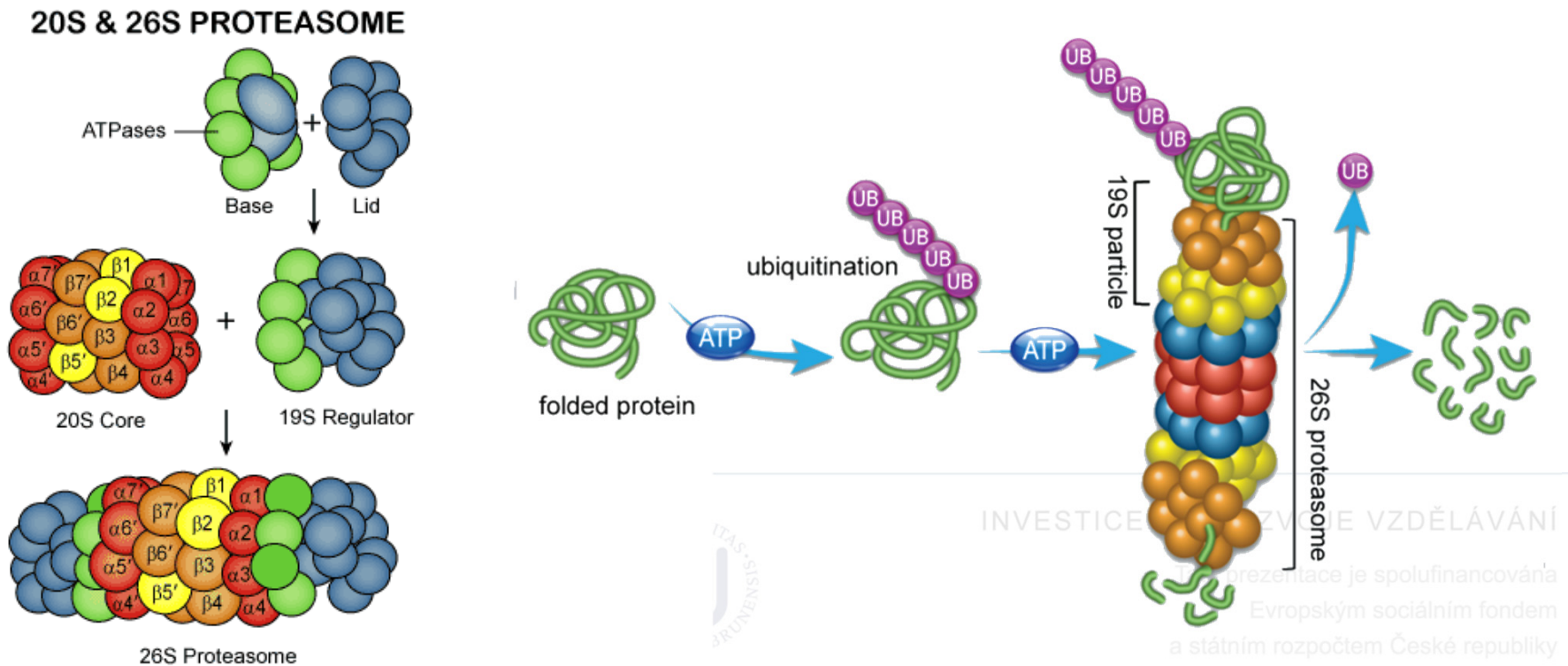

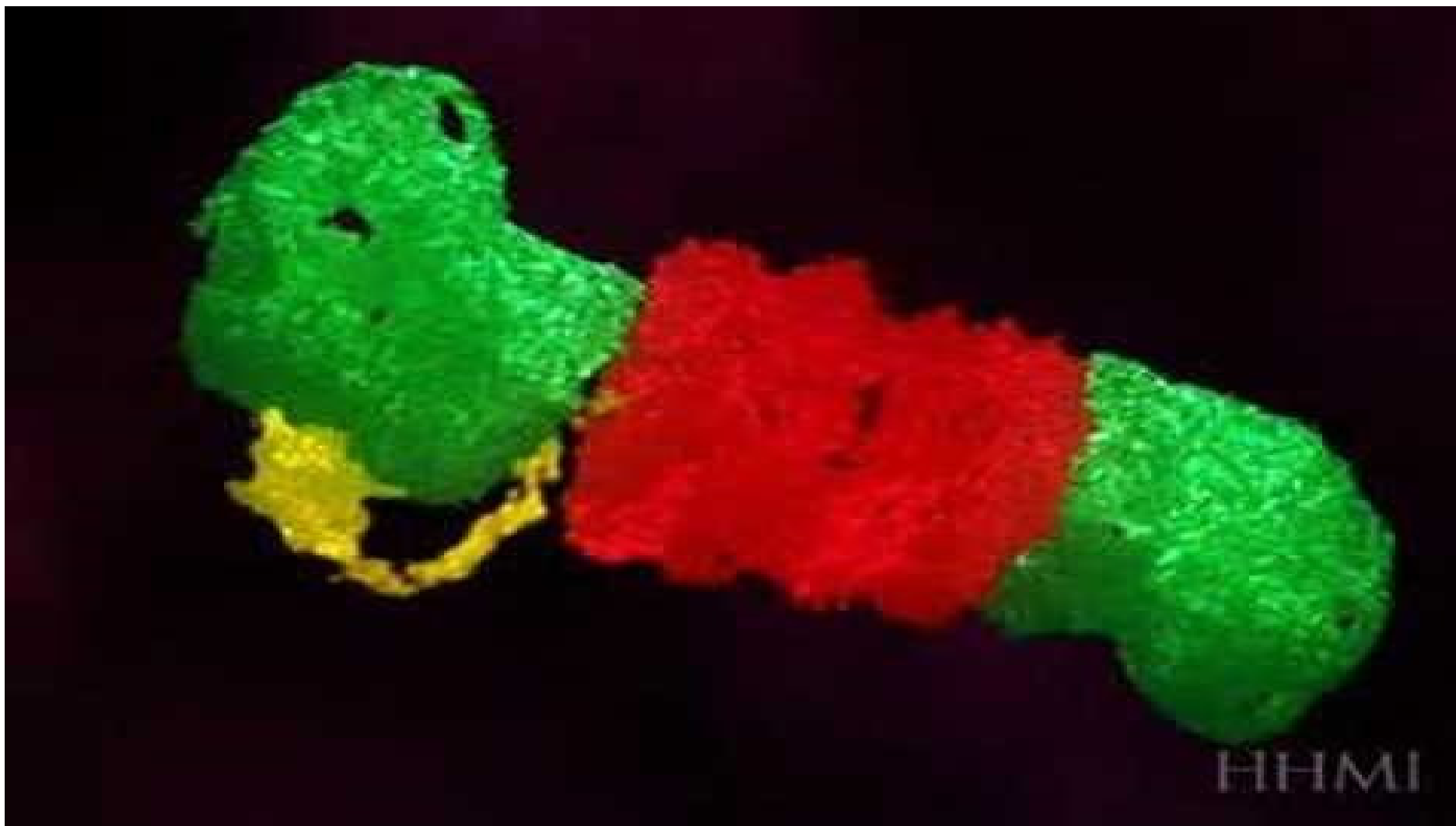
Význam interakcí proteinů

Proteazom

- Skládá se z centrálního komplexu označovaného jako 20S a regulačních částí (19S, někdy také 11S)
- Umožňuje cílenou degradaci proteinů označených specifickou značkou, malým proteinem (76 aa) - ubiquitinem

Proteasome – řízená proteolýza

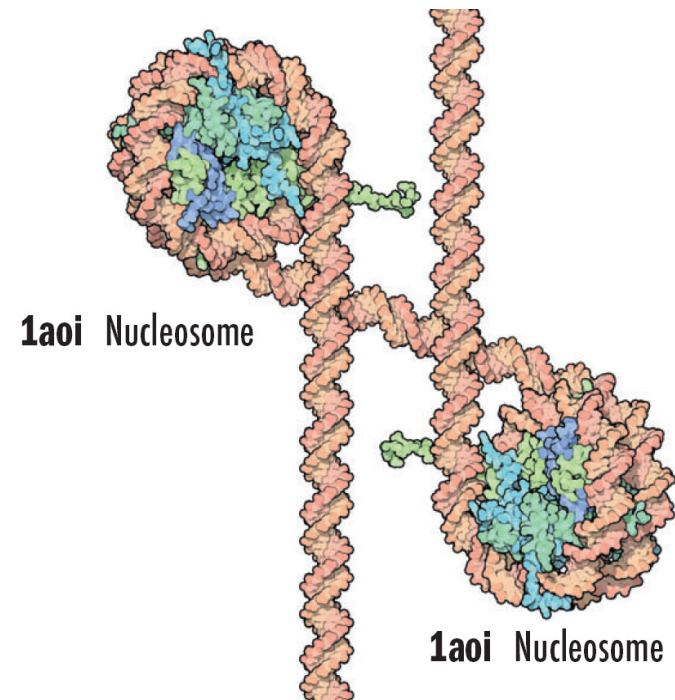

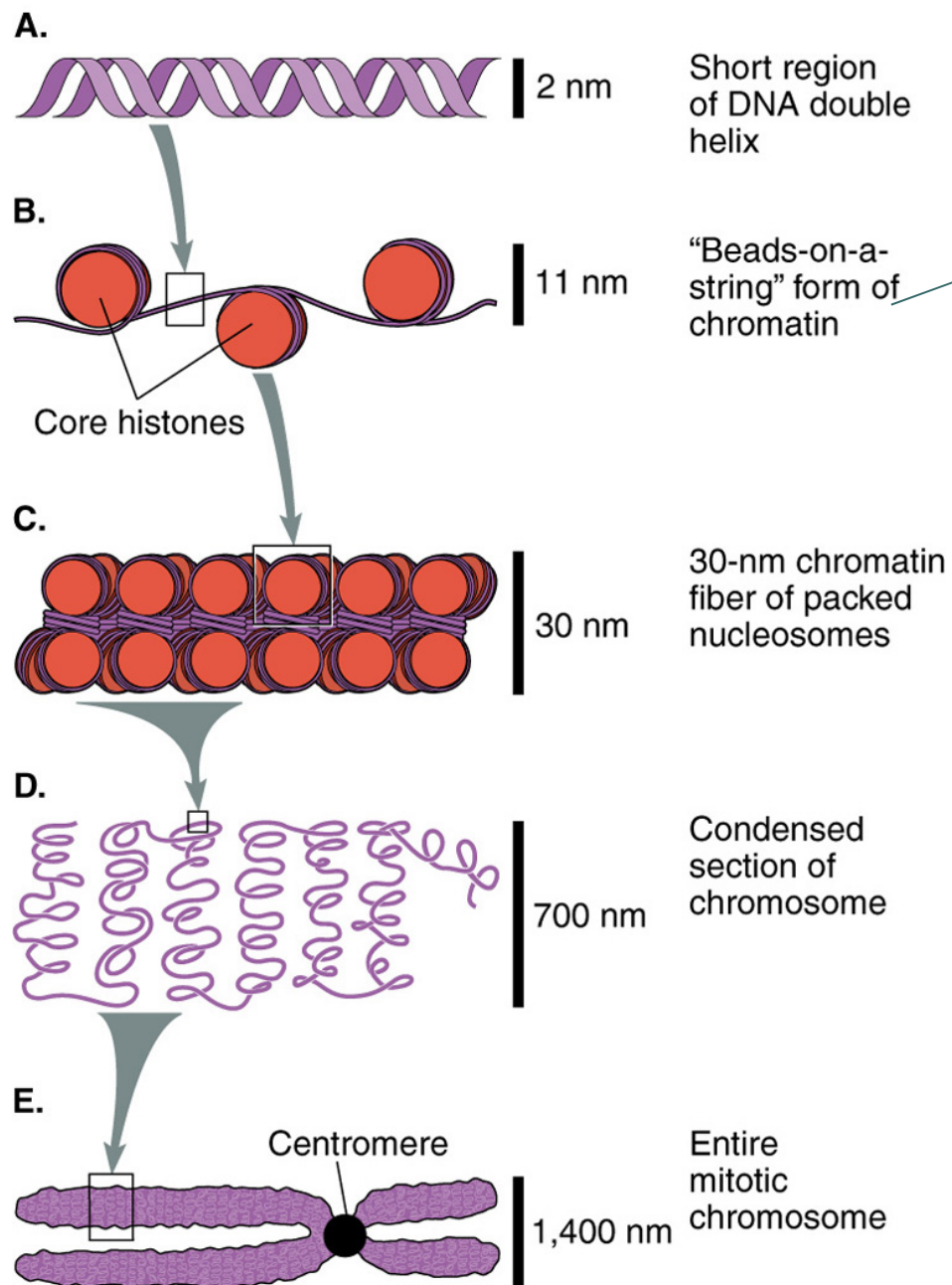
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Význam PI

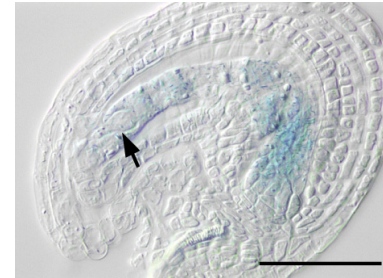
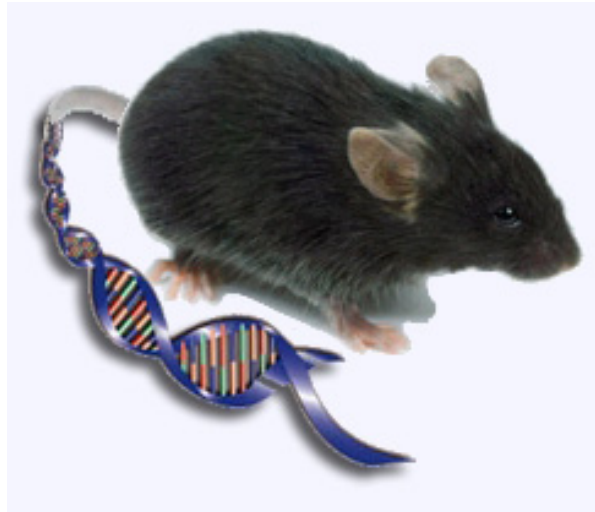
- Funkční význam specifických interakcí proteinů
  - Struktura chromatinu

Regulation by **histone acetyl transferases** or **histone deacteylases**

DNA methylation in animals vs. in plants

methylation status

CpG

Cell-specific methylation allows maintain of tissue-specific gene expression profiles

Imprinting and “cell memory”

Mechanism of transcriptional regulation by DNA methylation mostly unknown

methylation status

CpG or CpNpG

CpNpNp

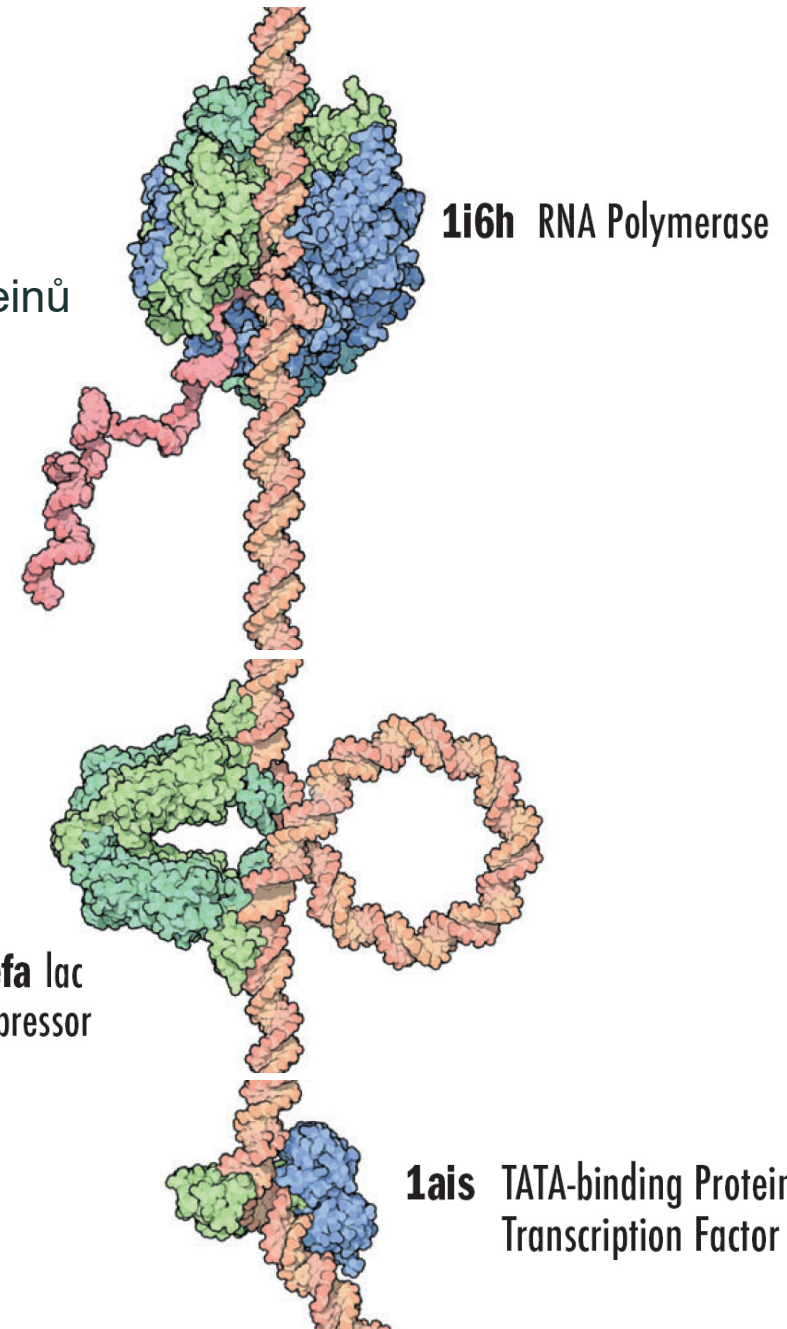
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Význam PI

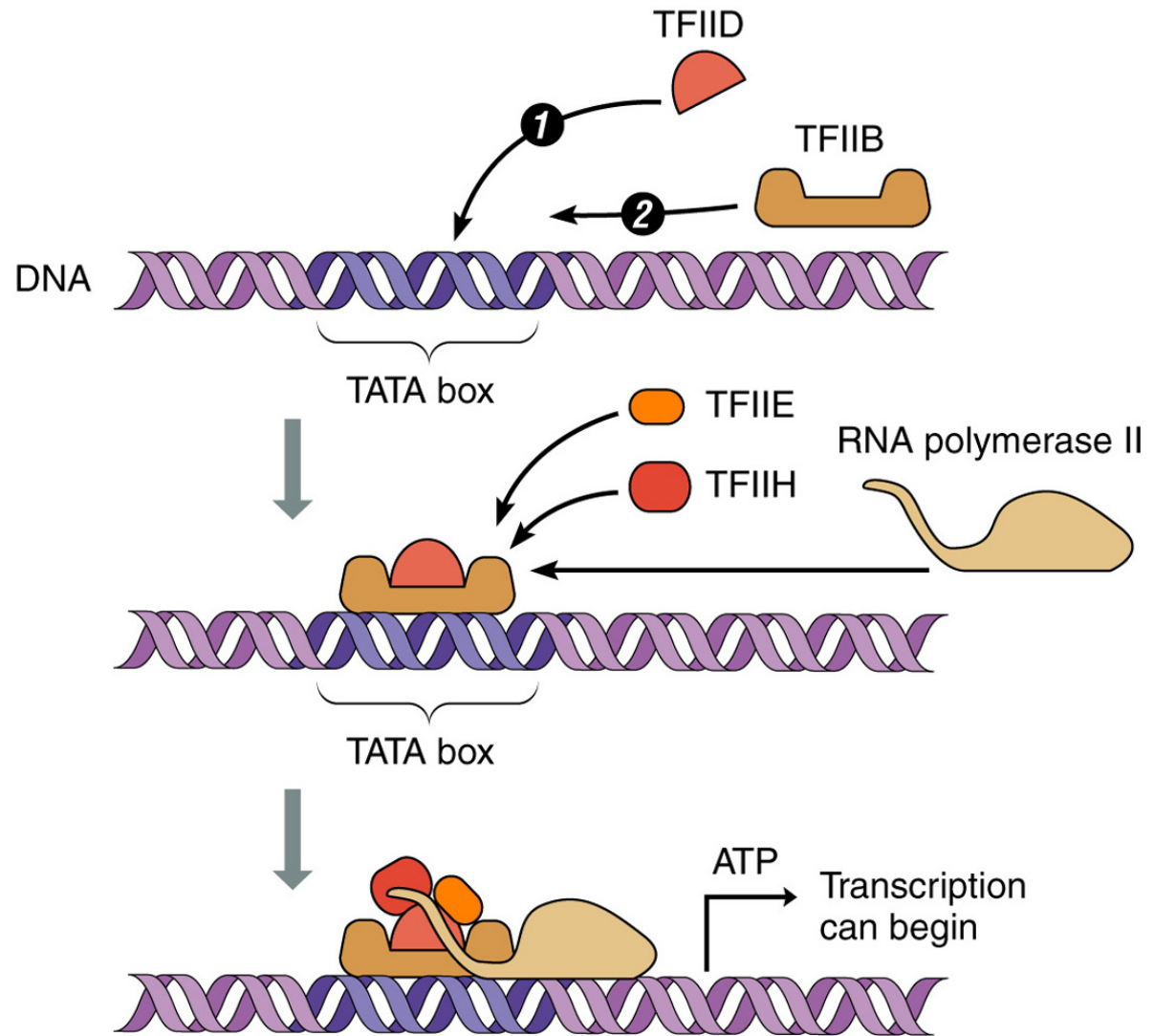
- Funkční význam specifických interakcí proteinů
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce

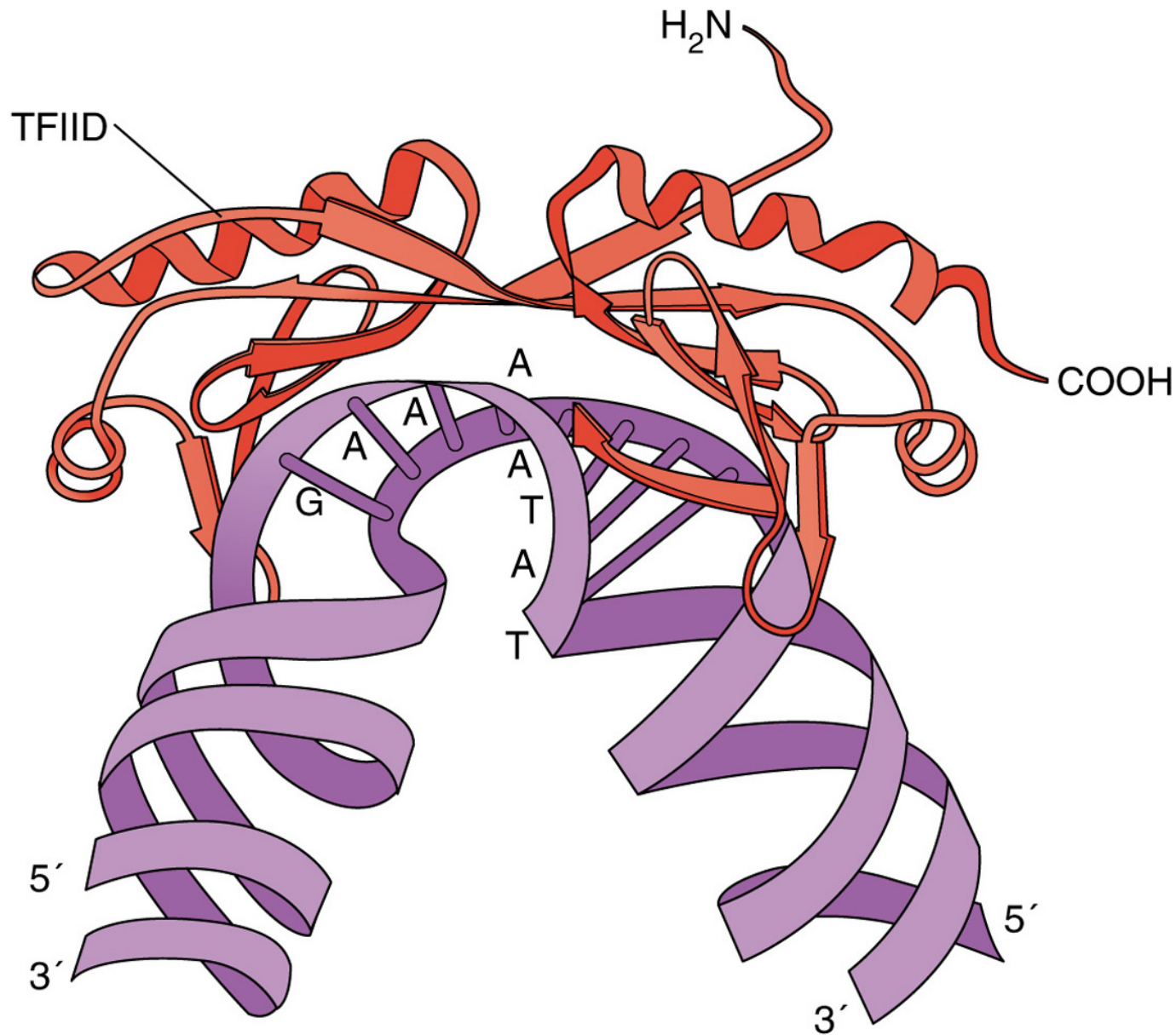

Iniciace Transkripce

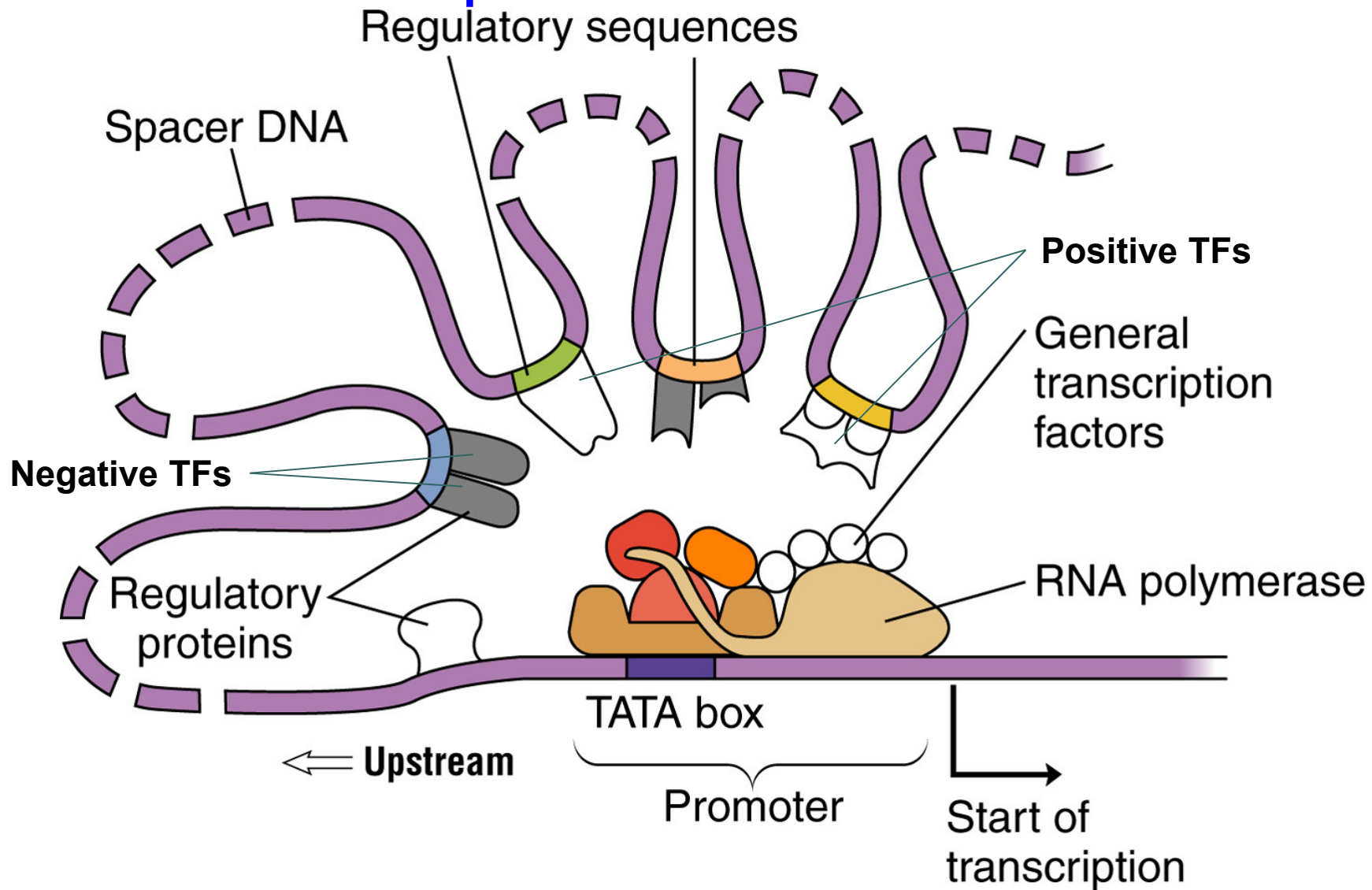
A.

B.

Iniciace Transkripce

Transcriční regulace prostřednictvím TAFs

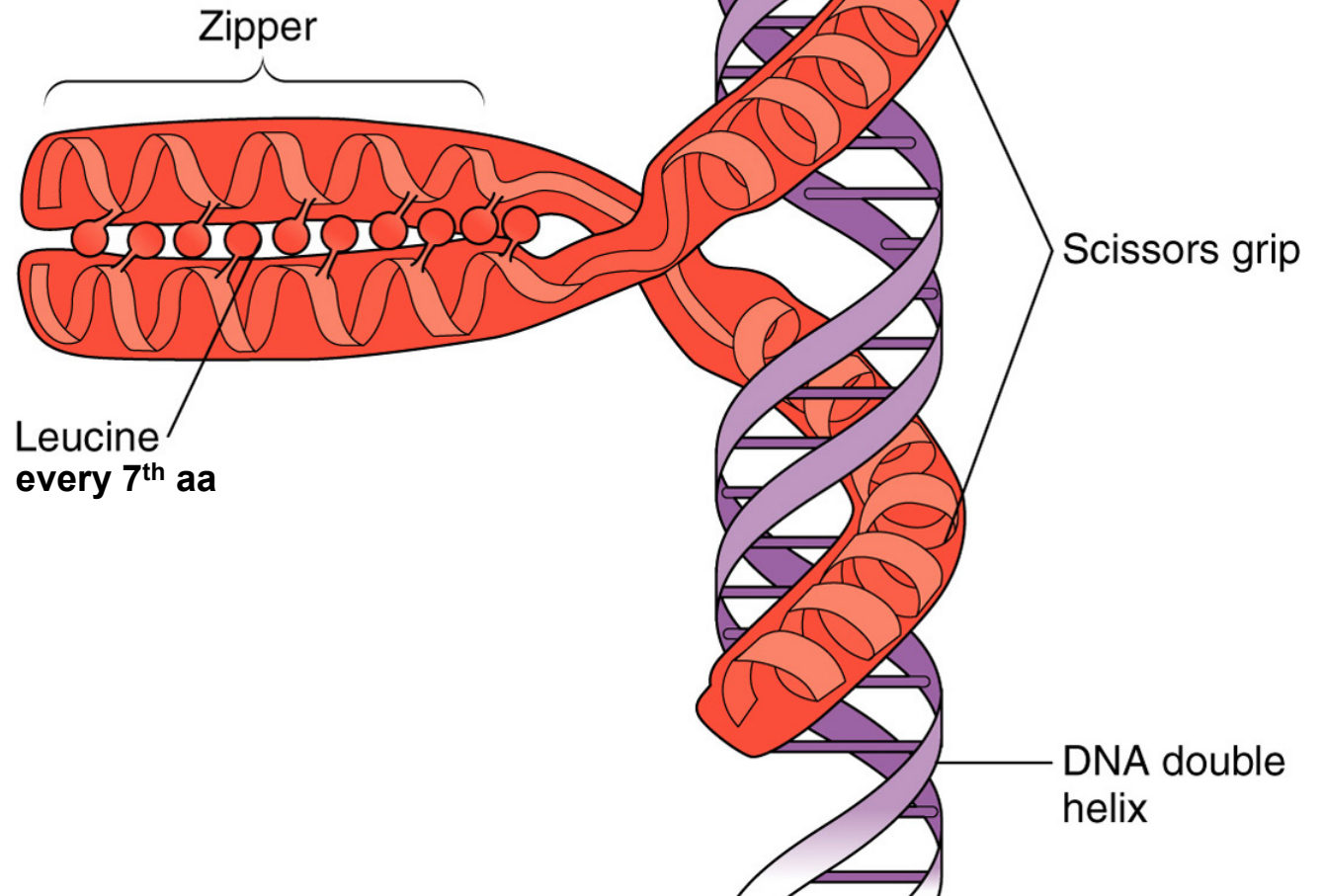
Signal recognition

Dimerization

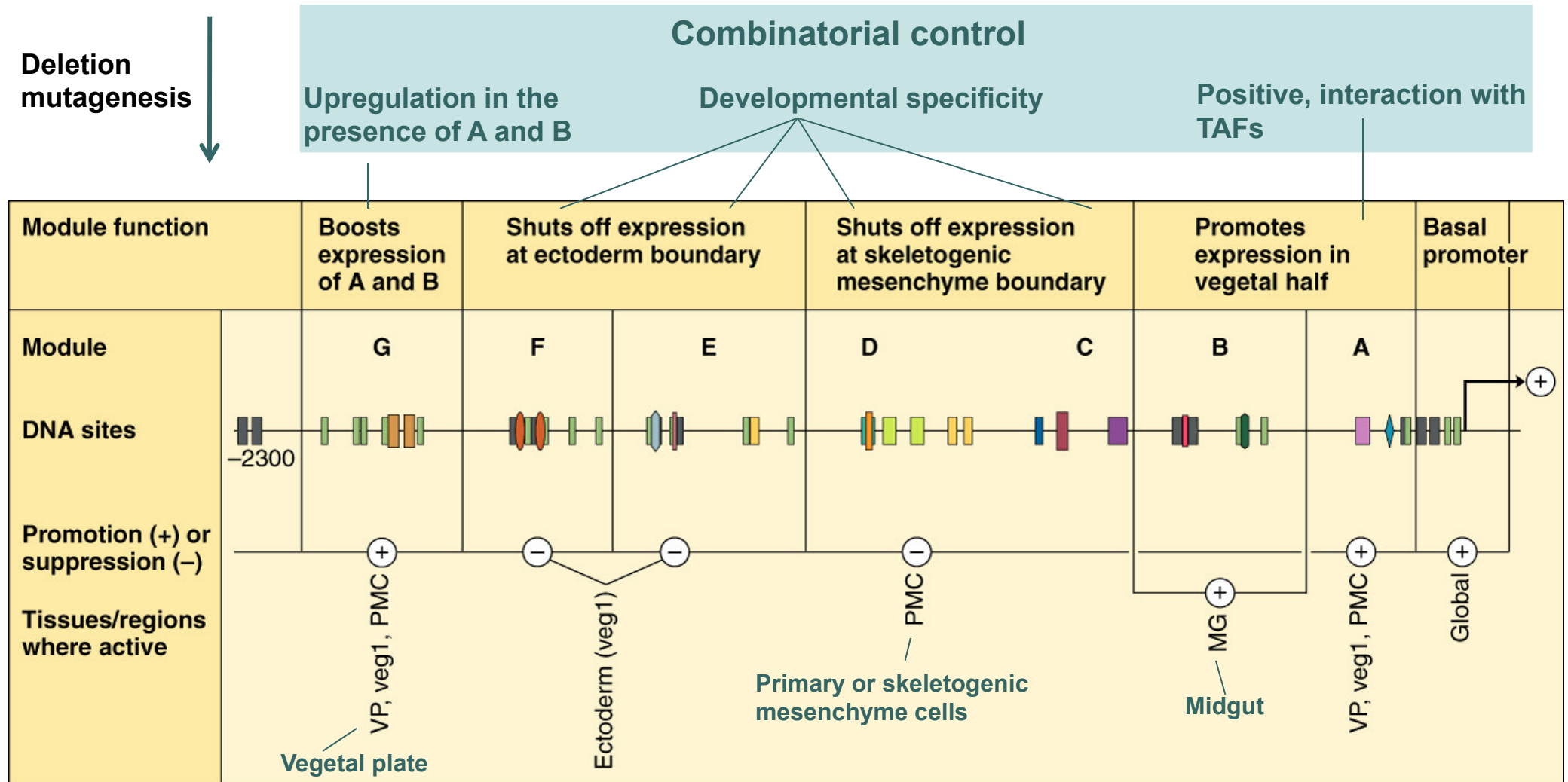
DNA binding and transcription activation

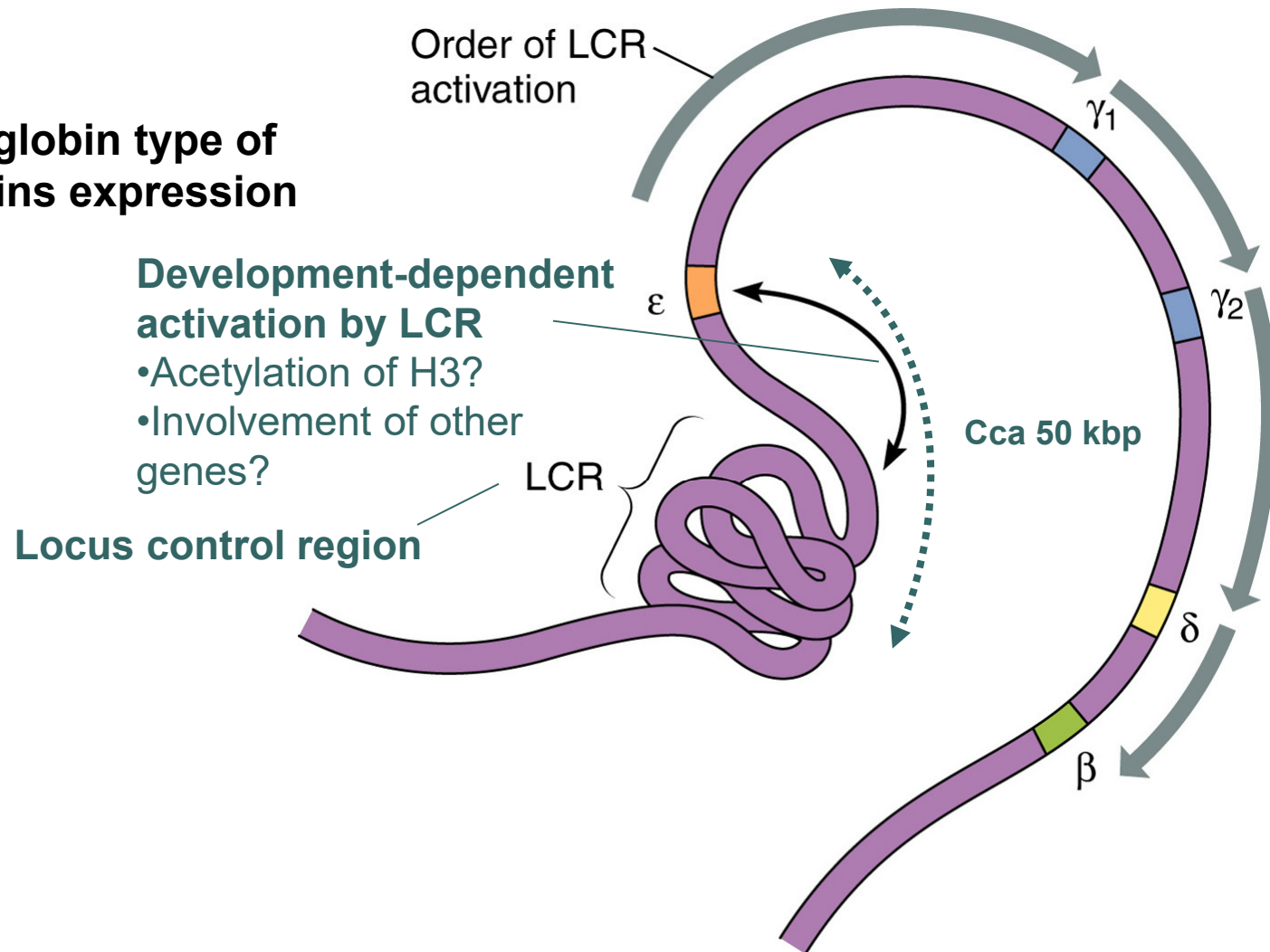
Multifaktoriální kontrola promotorů

ProENDO16:REPORTER (sea urchin)

Multifaktoriální kontrola promotorů

Regulation of β -globin type of hemoglobin chains expression

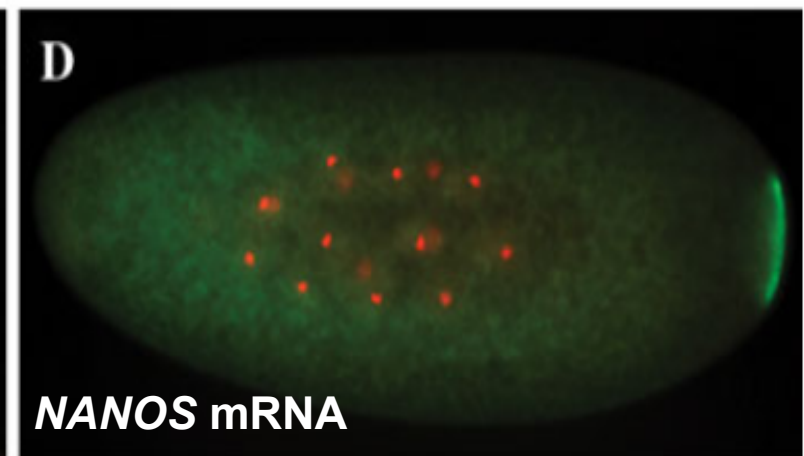
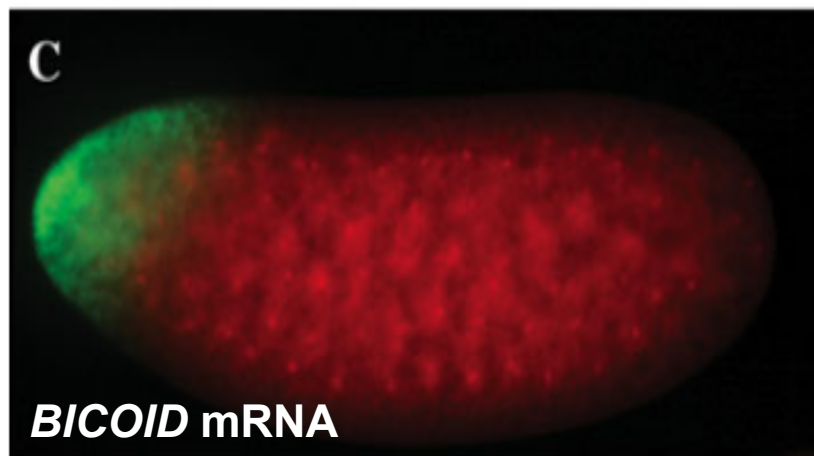
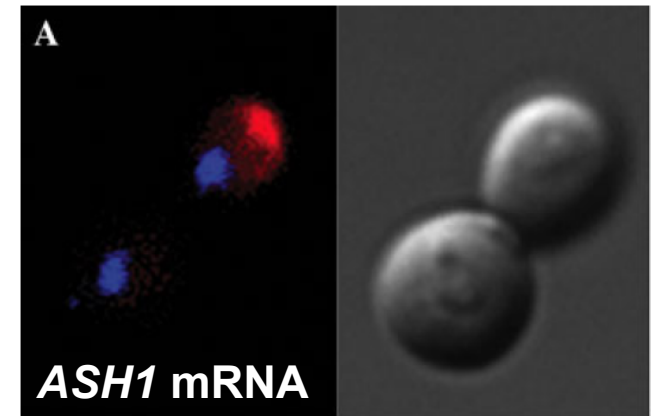

Význam PI

- Funkční význam specifických interakcí proteinů
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA

Lokalizace mRNA

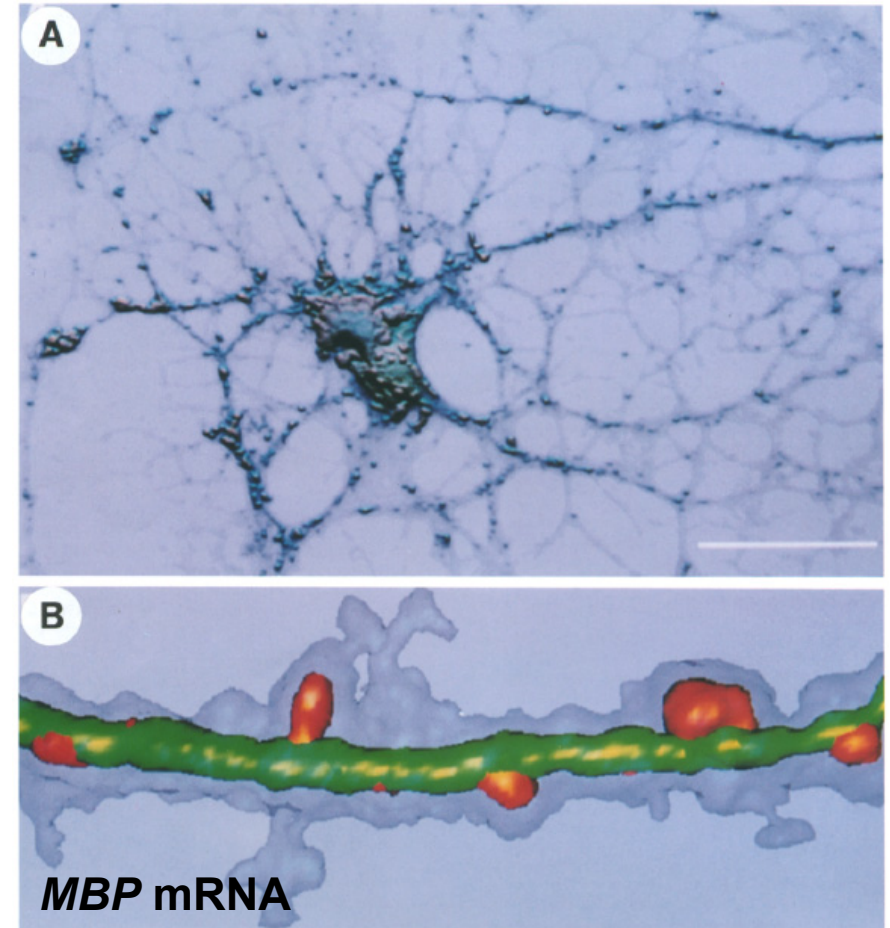
- Význam lokalizace mRNA
  - Lokalizace proteinového produktu genu v čase a místě
    - asymetrické dělení během vývoje
    - polarizace embrya

Shahbadian and Chartrand, 2012

Lokalizace mRNA

- **Role lokalizace mRNA**
  - Omezení exprese potenciálně toxických proteinů
    - lokalizace exprese mRNA pro **MYELIN BASIC PROTEIN (MBP)** do oblasti myelinizace nervových buněk

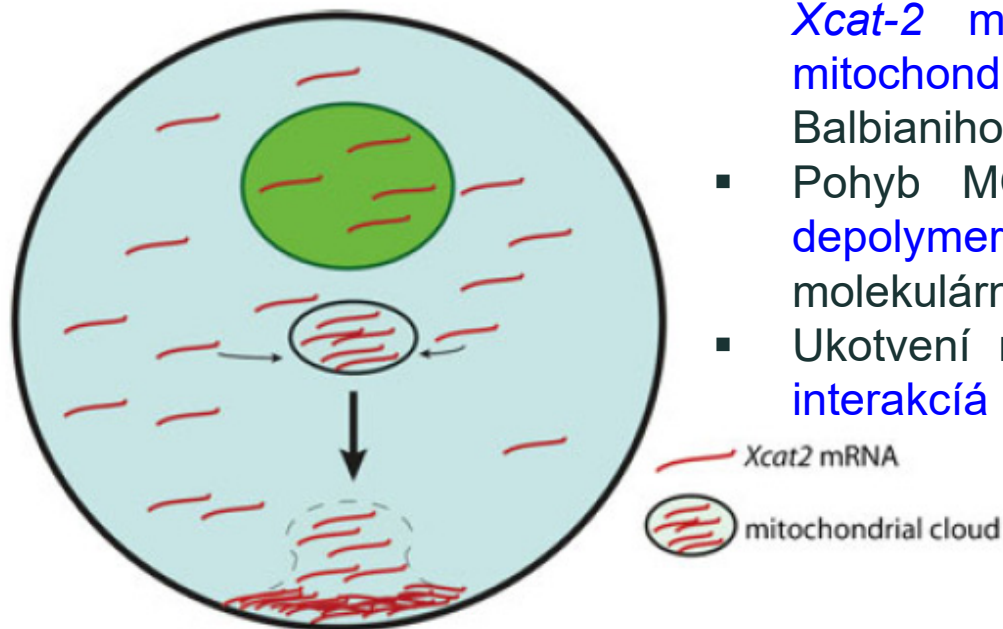

Ainger et al., 1993

Lokalizace mRNA

Mechanismy

- Difúze a ukotvení mRNA

- Během ranné oogeneze u drápatky je *Xcat-2* mRNA lokalizována do tzv. mitochondriálního oblaku (MO, Balbianiho tělíska)
- Pohyb MO je částečně závislý na depolymerizaci mikrotubulů (tzv. molekulární motor)
- Ukotvení na vegetálním pólu je dáno interakcí MO s ER

Shahbadian and Chartrand, 2012

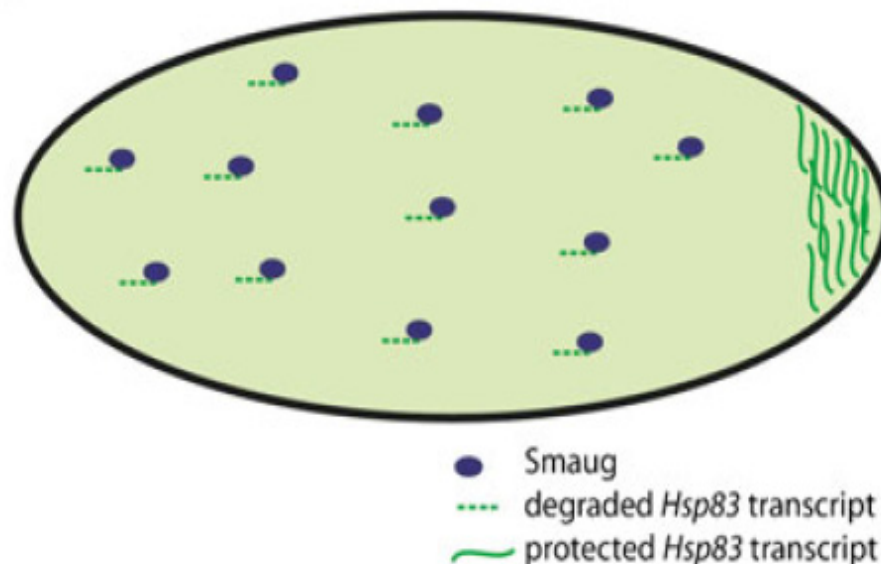
Lokalizace mRNA

Mechanismy

Shahbadian and Chartrand, 2012

▪ Lokalizovaná degradace mRNA

- V embryogenezi u *Drosophila m.* dochází k **polární lokalizaci *Hsp83* mRNA**, podobně jako *NANOS* mRNA
- *Hsp83* mRNA je lokalizována v celém embryu, zde je však **destabilizována prostřednictvím cis elementů** jak v 3'UTR (HDE), tak v kódující oblasti (HIE)
- **HIE elementy jsou rozpoznávány proteinem SMAUG**, který zprostředkovává vazbu **degradačního komplexu CCR4/POP2/NOT**
- V oblasti **posteriočního pólu je *Hsp83* mRNA chráněna před účinkem SMAUG tzv. HPE elementem v 3'UTR**; mechanismus této ochrany je dosud neznámý

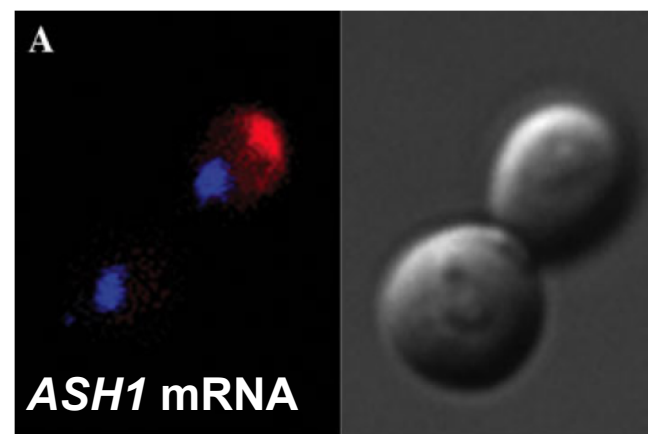
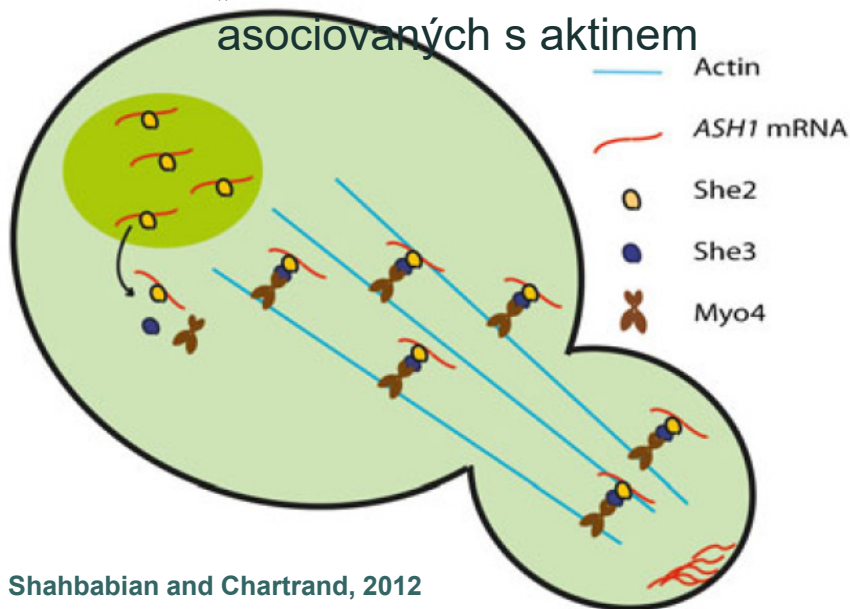

Lokalizace mRNA

Mechanismy

- **Aktivní transport mRNA**
  - Asymmetric Synthesis of HO1 (ASH1) je represor *HO* u *S. cerevisiae*; inhibice HO endonukleázy v dceřinných buňkách zabraňuje změně párovacího typu
  - *ASH1* mRNA je aktivně transportována prostřednictvím „molekulárních motorů“ asociovaných s aktinem

Shahbadian and Chartrand, 2012

- *ASH1* mRNA obsahuje 4 *cis* elementy (3 v CDS a 1 ve 3'UTR), které jsou rozpoznávány RNA vazebným proteinem *SHE2*
- *SHE2* umožňuje prostřednictvím *SHE3* vazbu na „molekulární motor“, *MYO4*, který se váže na aktin a umožňuje transport *ASH1* mRNA do dceřinné buňky

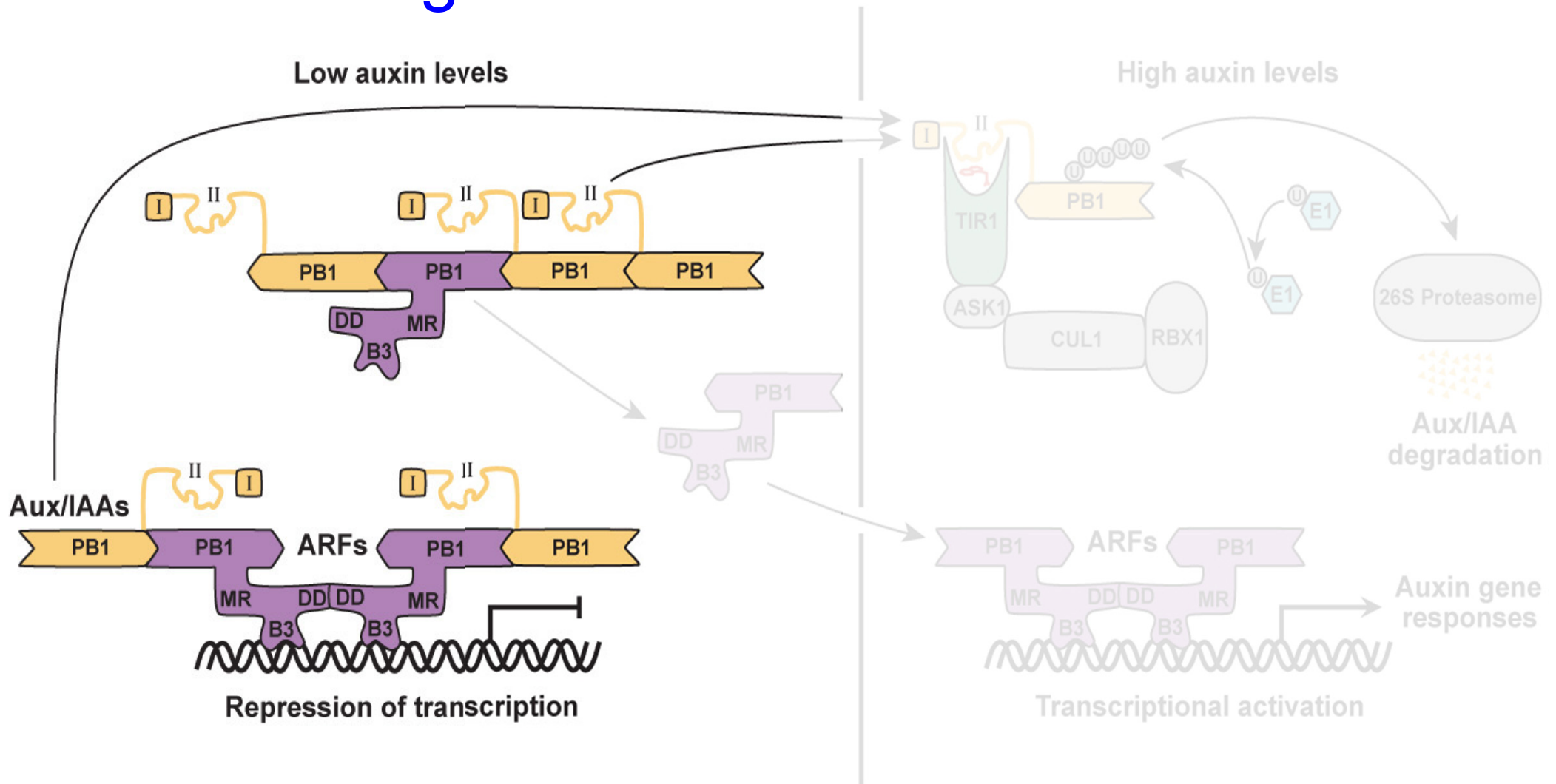
Význam PI

- Funkční význam specifických interakcí proteinů
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA
  - Sestřih hnRNA

Význam PI

- Funkční význam specifických interakcí proteinů
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA
  - Sestřih hnRNA
  - Stabilita proteinů

Auxinová signalizace

Jing and Strader, *Plant Structural Biology, Hormonal Regulations* (2018)

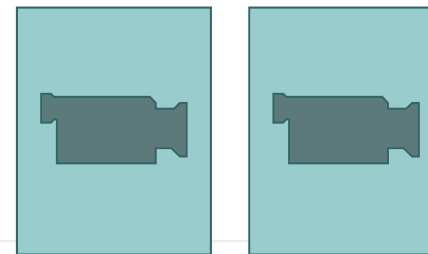
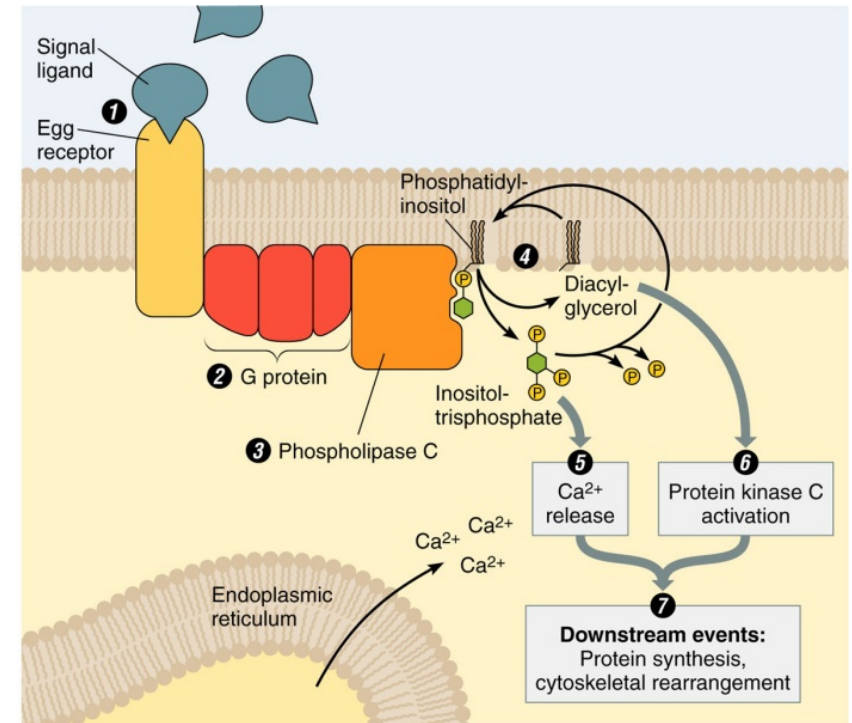
Význam PI

- Funkční význam specifických interakcí proteinů
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA
  - Sestřih hnRNA
  - Stabilita proteinů
  - Přenos signálu

PI a přenos signálu

PI a přenos signálu

- prostřednictvím G proteinu a fosfolipasy C
- Signální kaskády využívající cAMP

Osnova

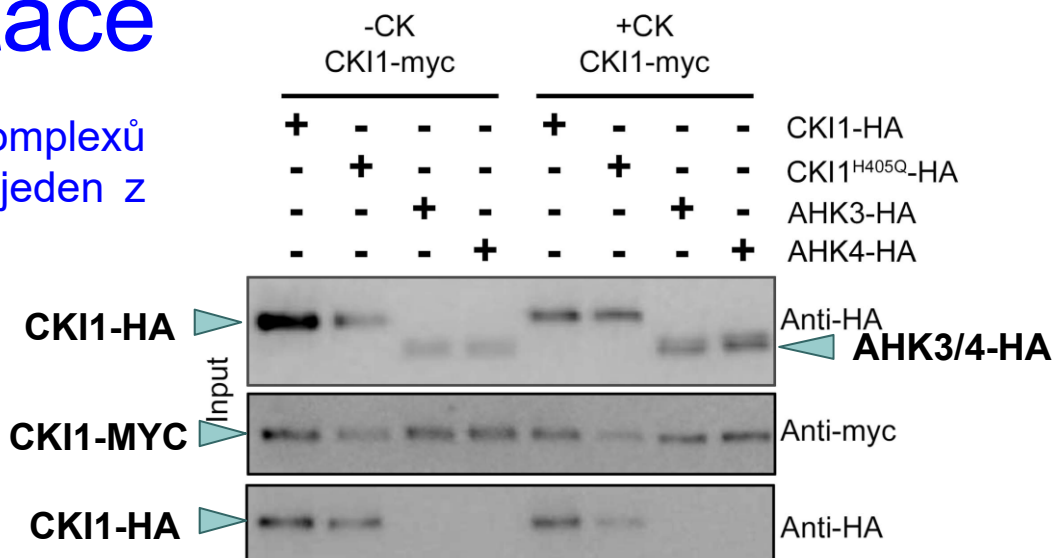
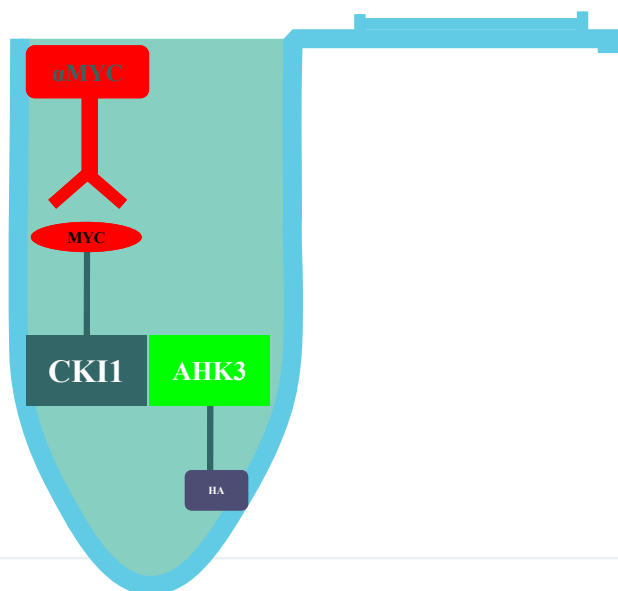
- Funkční význam specifických interakcí proteinů v regulaci genové exprese
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA
  - Stabilita mRNA
  - Stabilita proteinů
  - Přenos signálu
- Metody analýzy proteinových interakcí *in vivo*
  - Koimunoprecipitace

PI *in vivo*

Koimmunoprecipitace

- založena na izolaci **proteinových komplexů** pomocí **protilátek** rozpoznávajících **jeden z interagujících proteinů**

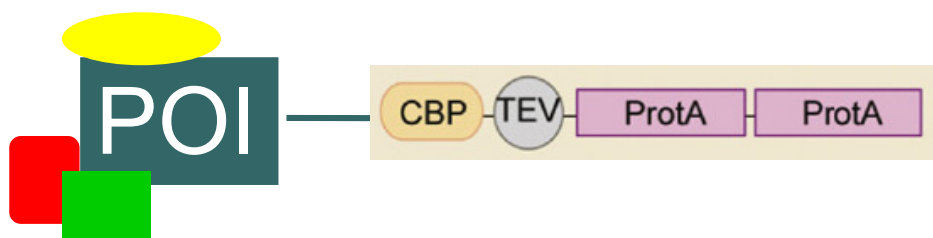
Osnova

- Funkční význam specifických interakcí proteinů v regulaci genové exprese
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA
  - Stabilita mRNA
  - Stabilita proteinů
  - Přenos signálu
- Metody analýzy proteinových interakcí *in vivo*
  - Koimunoprecipitace
  - Tandemová afinitní purifikace (TAP-tag)

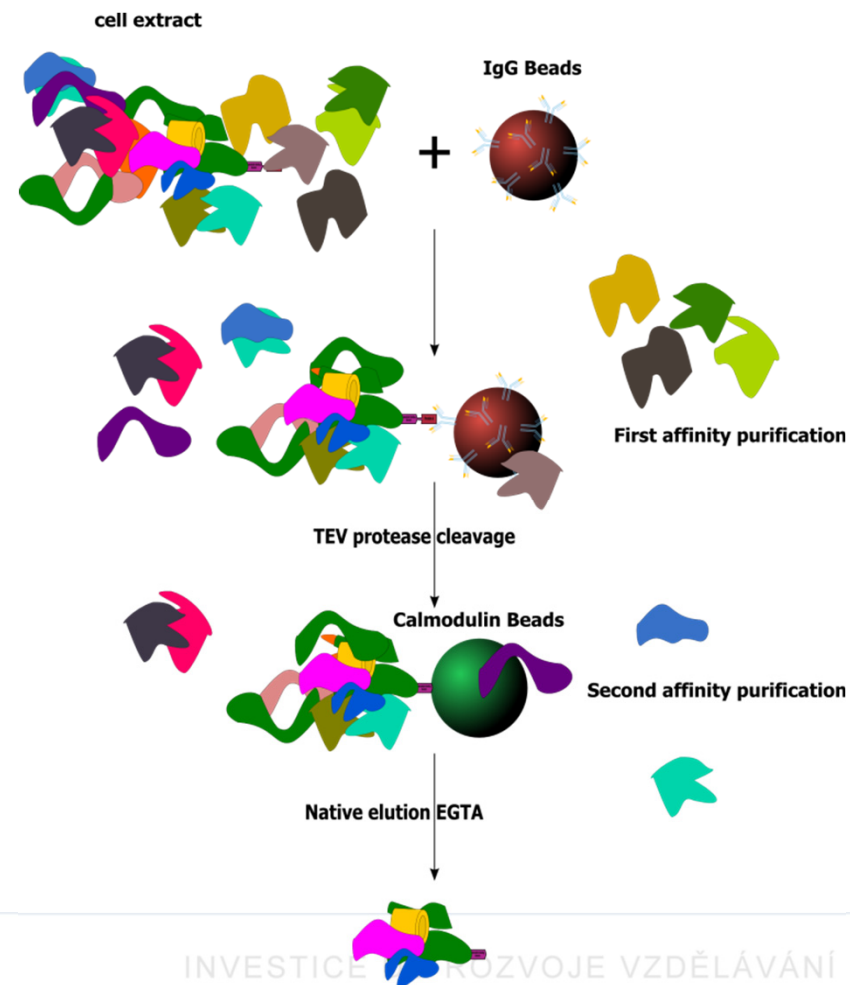
PI *in vivo*

Tandemová afinitní purifikace (TAP-tag)

- izolace proteinových komplexů pomocí rekombinantních proteinů, fúzovaných s dvěma různými vazebnými doménami

- calmodulin-binding protein (CBP)
- IgG vazební domény proteinu A (ProtA)
- místo rozpoznávané specifickou proteázou z TEV viru (tobacco etch virus)
- proteiny izolovaných komplexů jsou po rozdělení na 1D ELFO identifikovány pomocí MS
- výhodou je použití dvou nezávislých proteinových domén pro afinitní purifikaci a tedy velká specifita

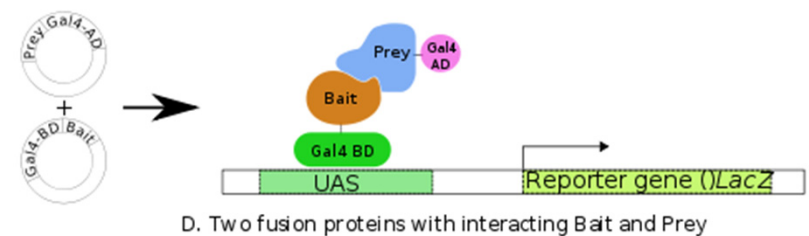
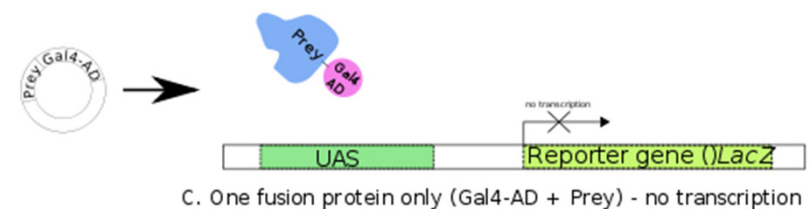
Osnova

- Funkční význam specifických interakcí proteinů v regulaci genové exprese
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA
  - Stabilita mRNA
  - Stabilita proteinů
  - Přenos signálu
- Metody analýzy proteinových interakcí *in vivo*
  - Koimunoprecipitace
  - Tandemová afinitní purifikace (TAP-tag)
  - Kvasinkový dvouhybridní test (Y2H)

PI *in vivo*

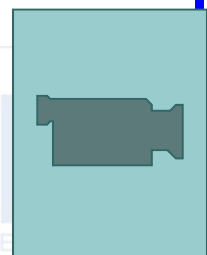
Dvouhybridní kvasinkový test (Y2H)

- izolace proteinových komplexů pomocí rekombinantních proteinů, každý z nich fúzovaný s částí transkripčního faktoru Gal4
  - jeden z proteinů (návnada, bait) fúzovaný s DNA vazebnou doménou Gal4 (Gal4-BD)
  - druhý z proteinů (kořist, prey) fúzovaný s aktivační doménou Gal4 (Gal4-AD)
- Interakce proteinů umožní rekonstituci vazebné domény s aktivační doménou a spuštění reportérového genu
  - vizuální detekce (modré zbarvení, LacZ)
  - auxotrofní selekce (růst na médiu bez histidinu, His)
- umožňuje vyhledávání interakčních partnerů v expresních knihovnách jednotlivých organismů

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Osnova

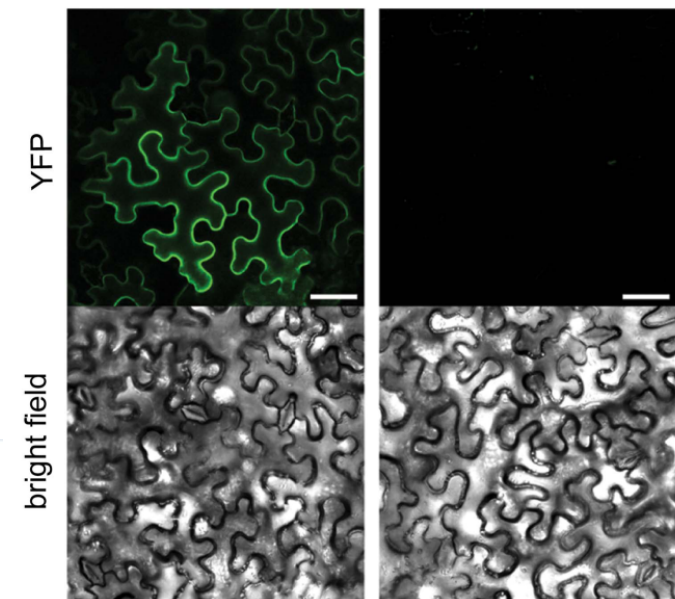
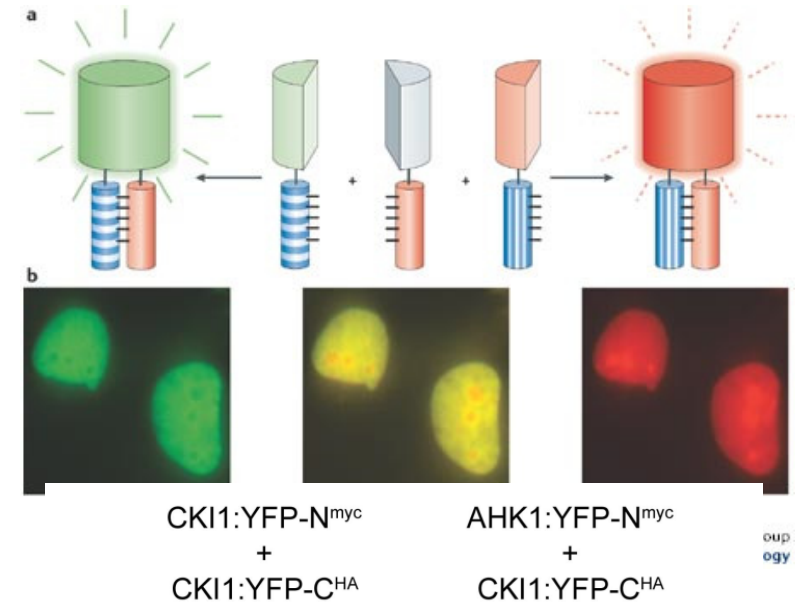
- Funkční význam specifických interakcí proteinů v regulaci genové exprese
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA
  - Stabilita mRNA
  - Stabilita proteinů
  - Přenos signálu
- Metody analýzy proteinových interakcí *in vivo*
  - Koimunoprecipitace
  - Tandemová afinitní purifikace (TAP-tag)
  - Kvasinkový dvouhybridní test (Y2H)
  - Bimolekulární fluorescenční komplementace (BiFC)

PI *in vivo*

bimolekulární fluorescenční komplementace (BiFC)

- Proteinová interakce je detekována na základě reasociace fluoreskujícího proteinu
- každý z potenciálních interakčních partnerů je fúzován s jednou z podjednotek fluoreskujícího proteinu, např. YFP
- při interakci dojde ke znovuobnovení fluorescence
- Kromě identifikace vlastní interakce umožňuje i lokalizovat interakci v buňce

Osnova

- Funkční význam specifických interakcí proteinů v regulaci genové exprese
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA
  - Stabilita mRNA
  - Stabilita proteinů
  - Přenos signálu
- Metody analýzy proteinových interakcí *in vivo*
  - Koimunoprecipitace
  - Tandemová afinitní purifikace (TAP-tag)
  - Kvasinkový dvouhybridní test (Y2H)
  - Bimolekulární fluorescenční komplementace (BiFC)
  - Analýza zprostředkované membránové vazby (MeRA)

PI *in vivo*

Analýza zprostředkované membránové vazby (MeRA)

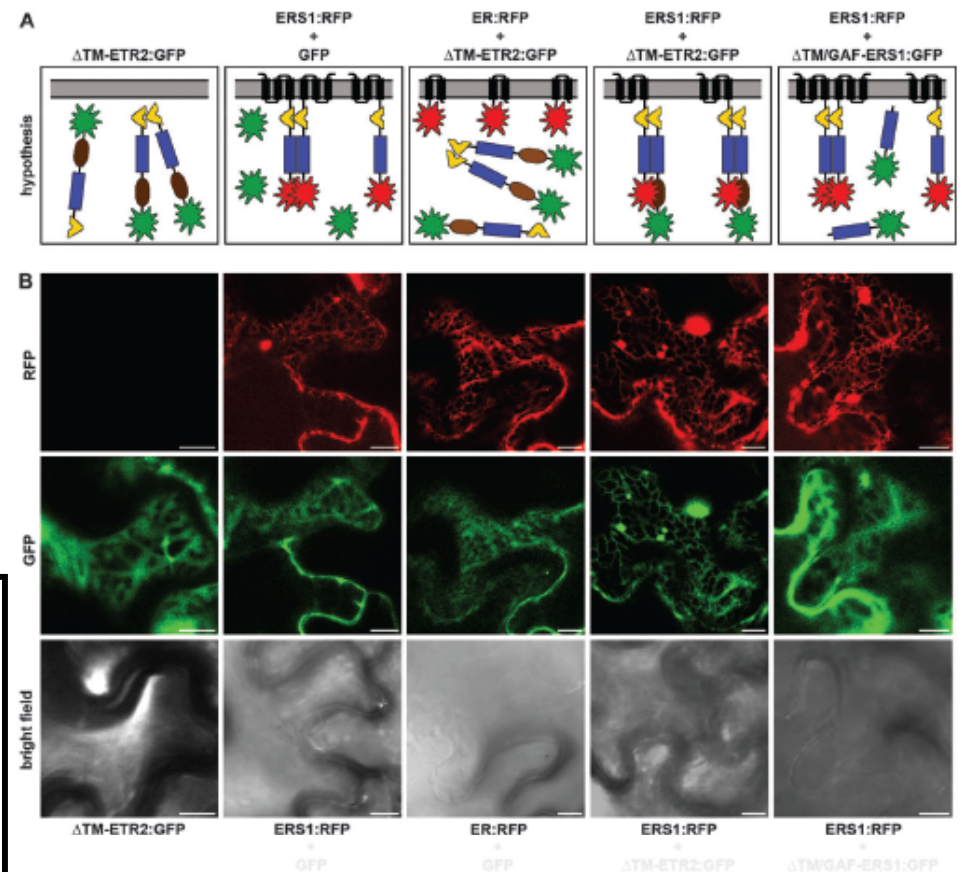
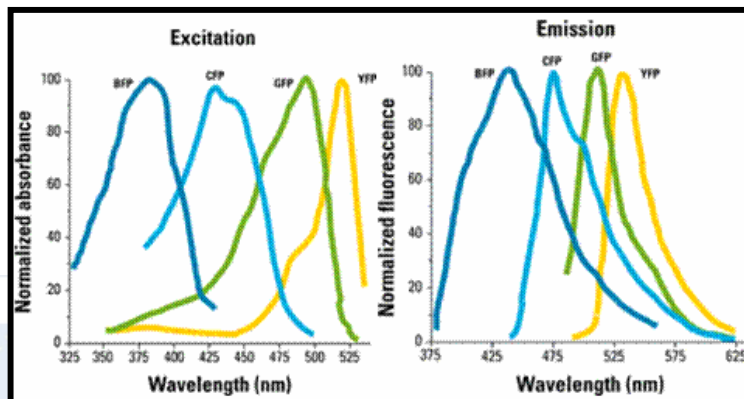
- Umožňuje identifikaci interakcí cytoplazmatických proteinů s membránovými proteiny

membránový protein je fúzován s fluoreskujícím proteinem

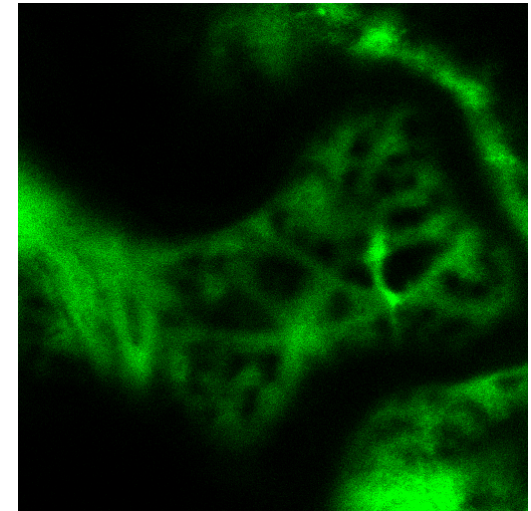
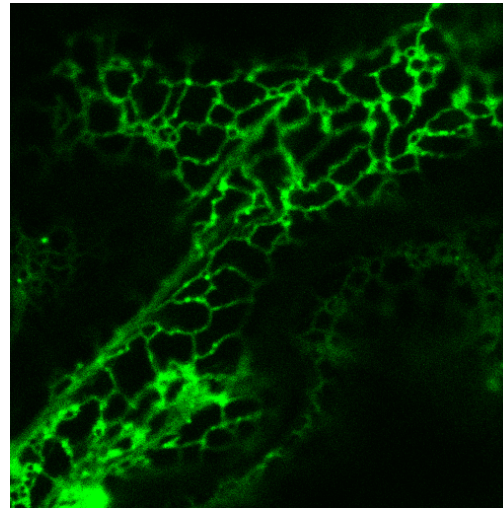
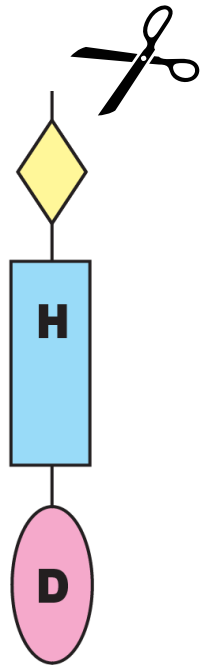
potenciální ineterakční partner je fúzován s jímým fluoreskujícím proteinem, lišícím se svým emisním spektrem

v případě interakce dojde ke změně lokalizace cytoplazmatického proteinu na membránu (kolokalizaci s membránovým proteinem)

PI *in vivo*

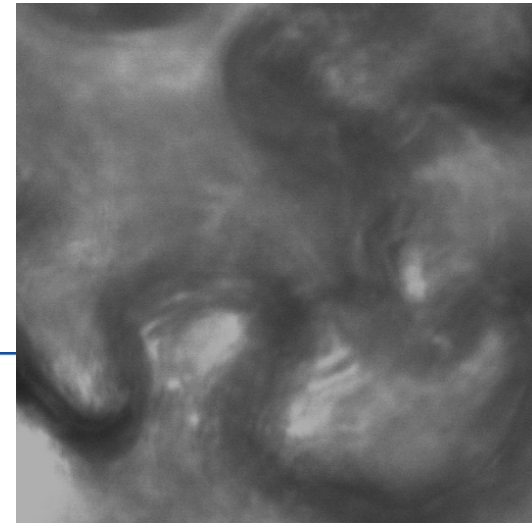
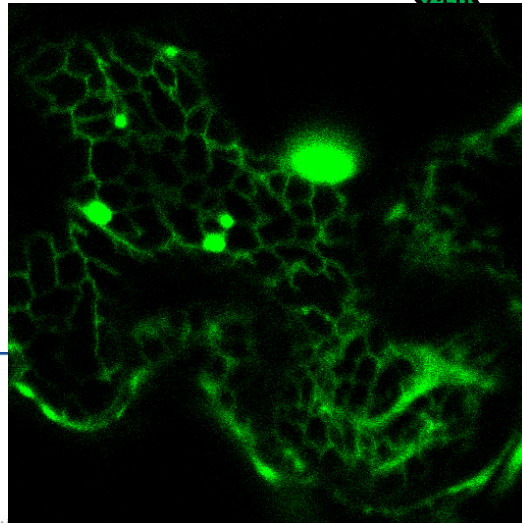
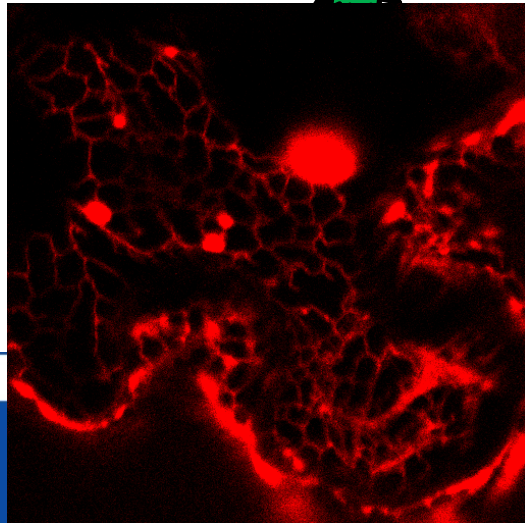
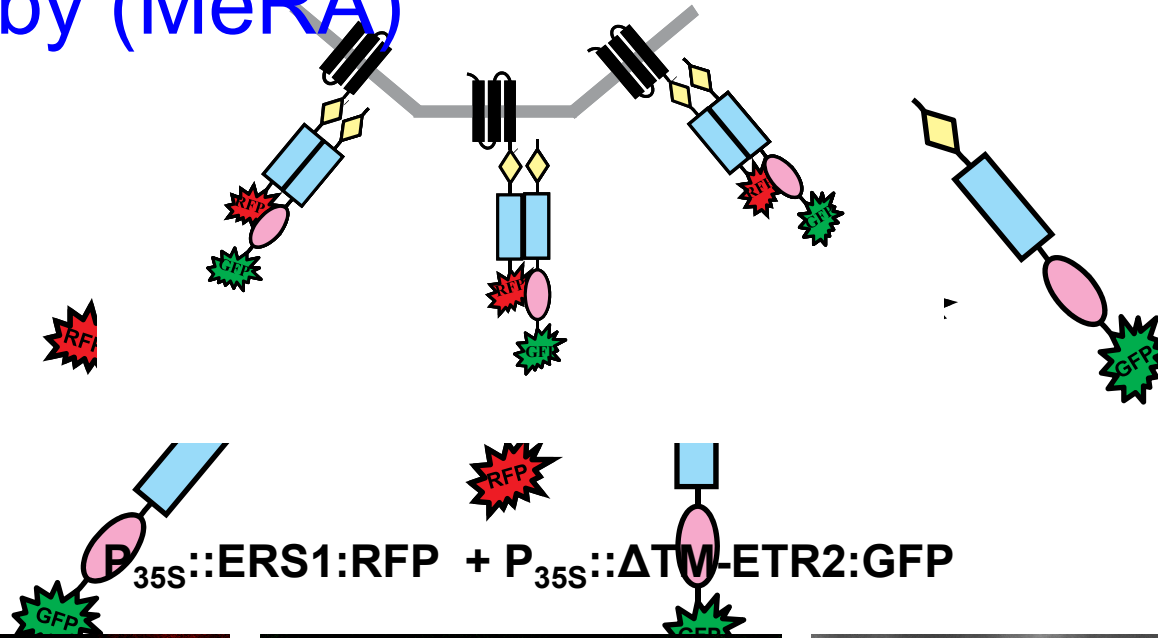
Analýza zprostředkované membránové vazby (MeRA)

PI *in vivo*

Analýza zprostředkované membránové vazby (MeRA)

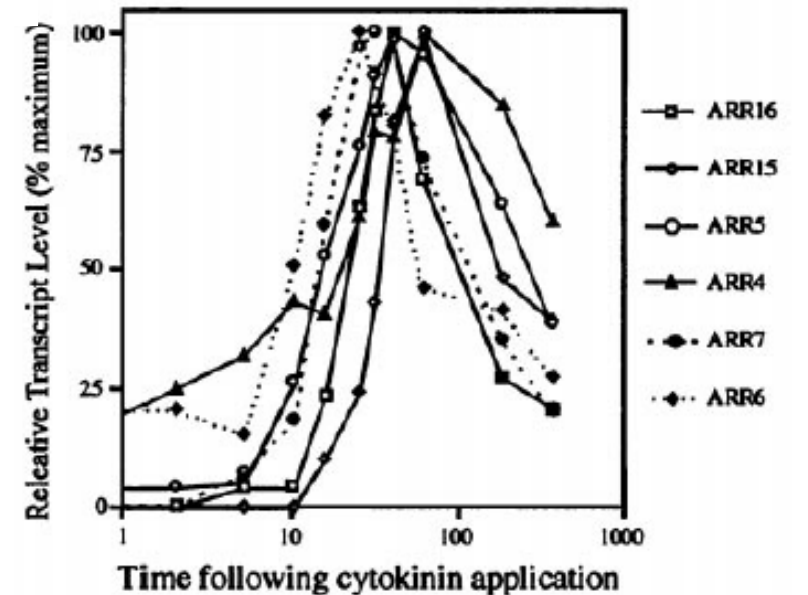
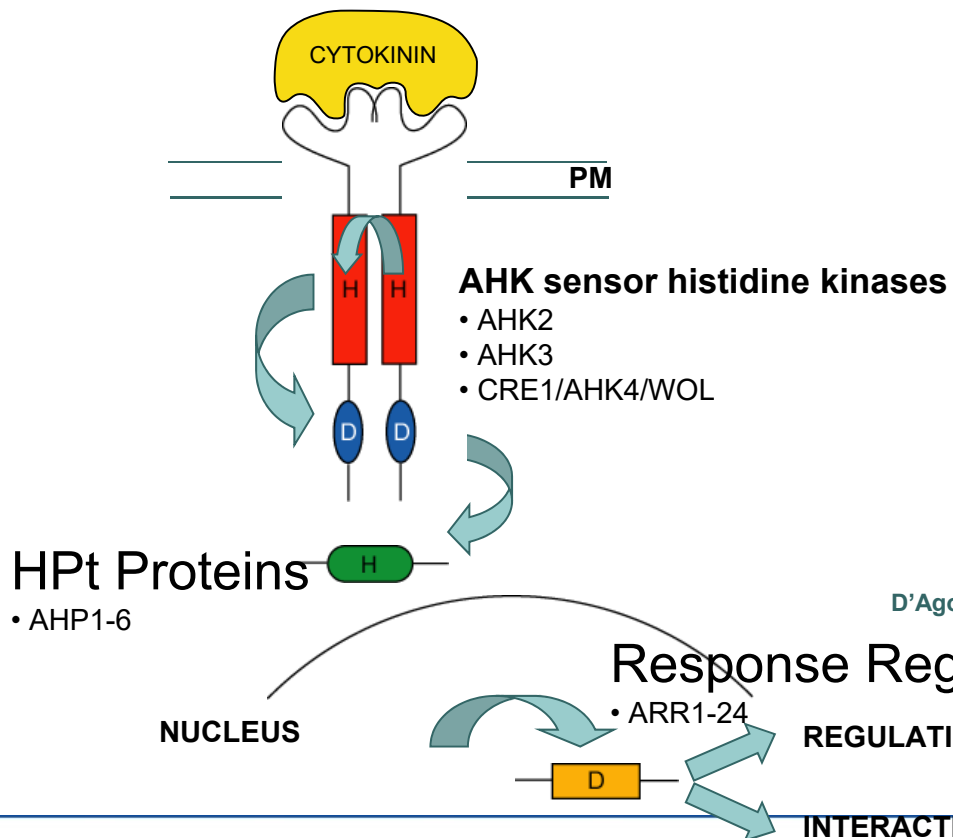
Osnova

- Funkční význam specifických interakcí proteinů v regulaci genové exprese
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA
  - Stabilita mRNA
  - Stabilita proteinů
  - Přenos signálu
- Metody analýzy proteinových interakcí *in vivo*
  - Koimunoprecipitace
  - Tandemová afinitní purifikace (TAP-tag)
  - Kvasinkový dvouhybridní test (Y2H)
  - Bimolekulární fluorescenční komplementace (BiFC)
  - Analýza zprostředkované membránové vazby (MeRA)
- Praktické využití metod pro studium PI *in vivo*

Signal Transduction via MSP

Recent Model of the CK Signaling via Multistep Phosphorelay (MSP) Pathway

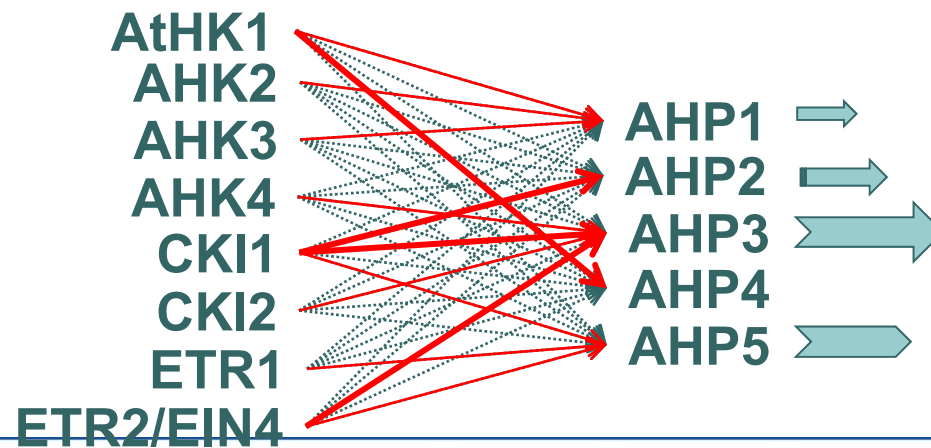
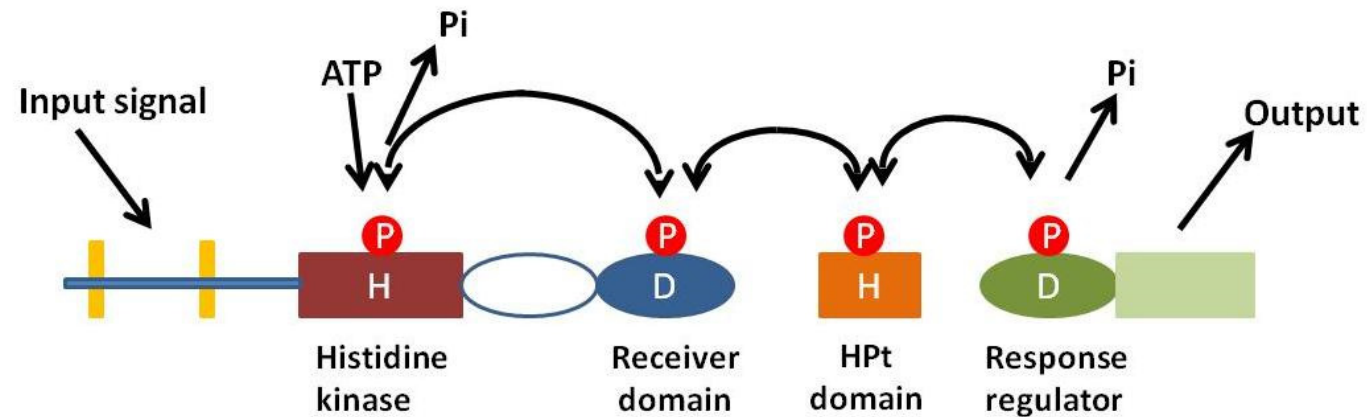

D'Agostino et al., Plant Phys, 2000

CK primary response genes
- Type-A ARR expression

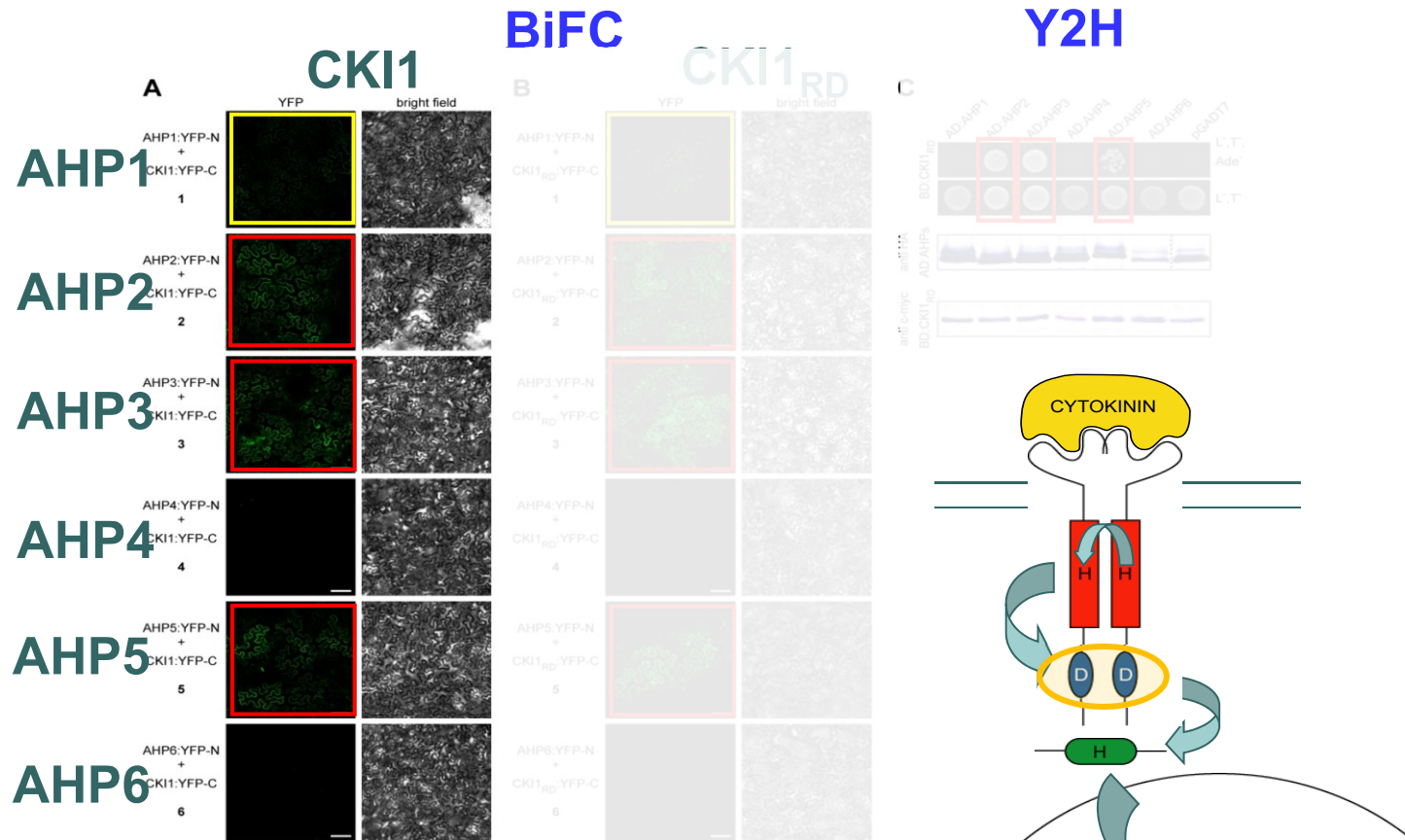
Is there any specificity in plant MSP?

- Is there *a signalling specificity of MSP* in plants?

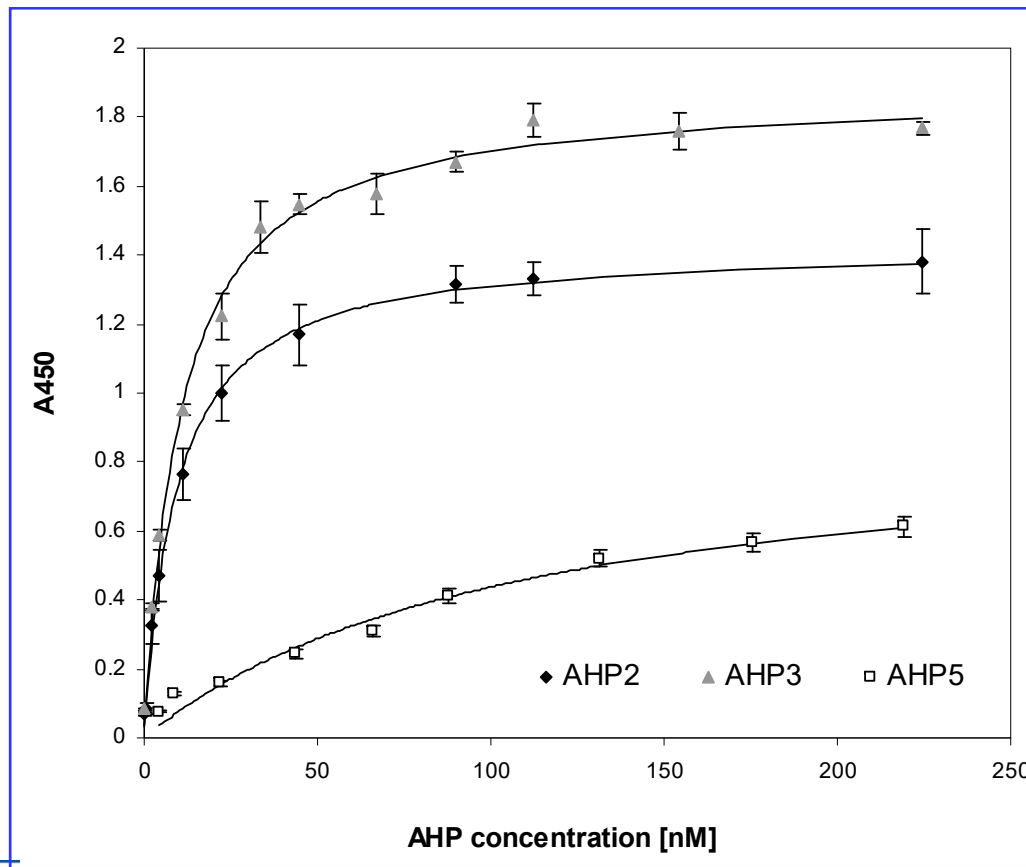
Specificity of CKI1 signalling

- CKI1 interacts *in vivo* with only subset of AHPs

Specificity of CKI1 Signalling

- **Specificity of CKI1 interaction** was confirmed *in vitro*

AHP3: K_d ~ 10,5 nM

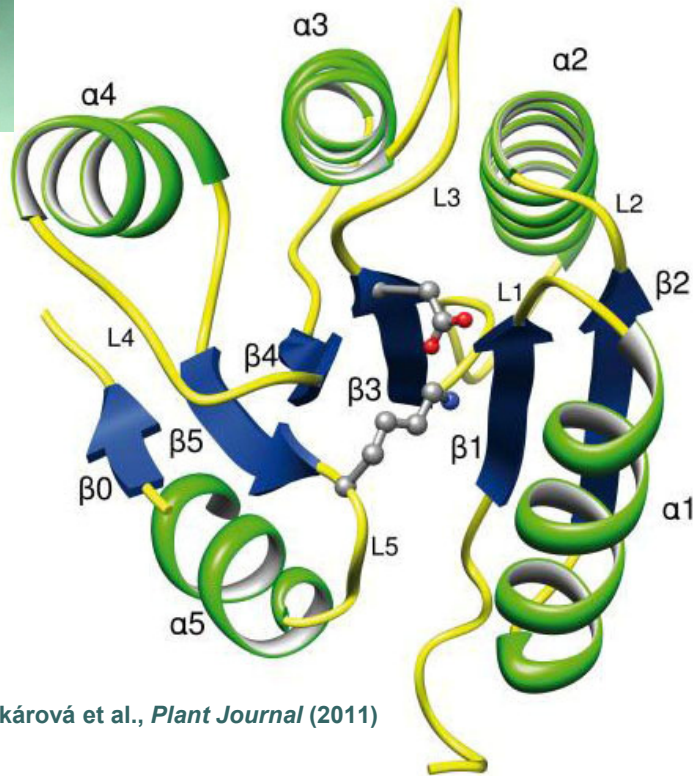
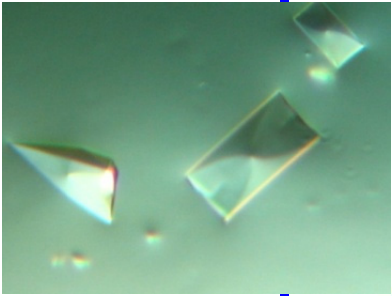
AHP2: K_d ~ 9,17 nM

AHP5: K_d ~ 108 nM

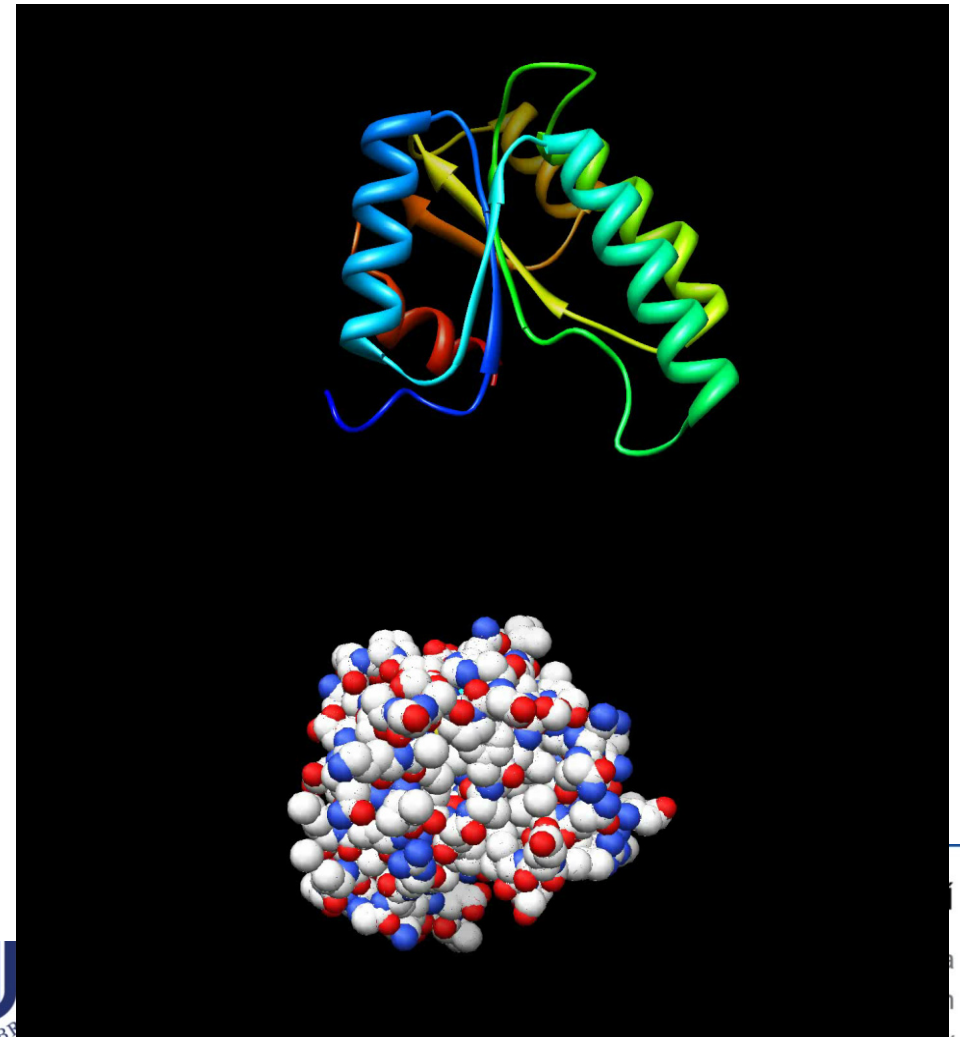
Pekárová et al., *Plant Journal* (2011)

Structure of CKI1_{RD}

- X-ray crystallography revealed conserved $(\alpha/\beta)_5$ structural fold of CKI1_{RD}

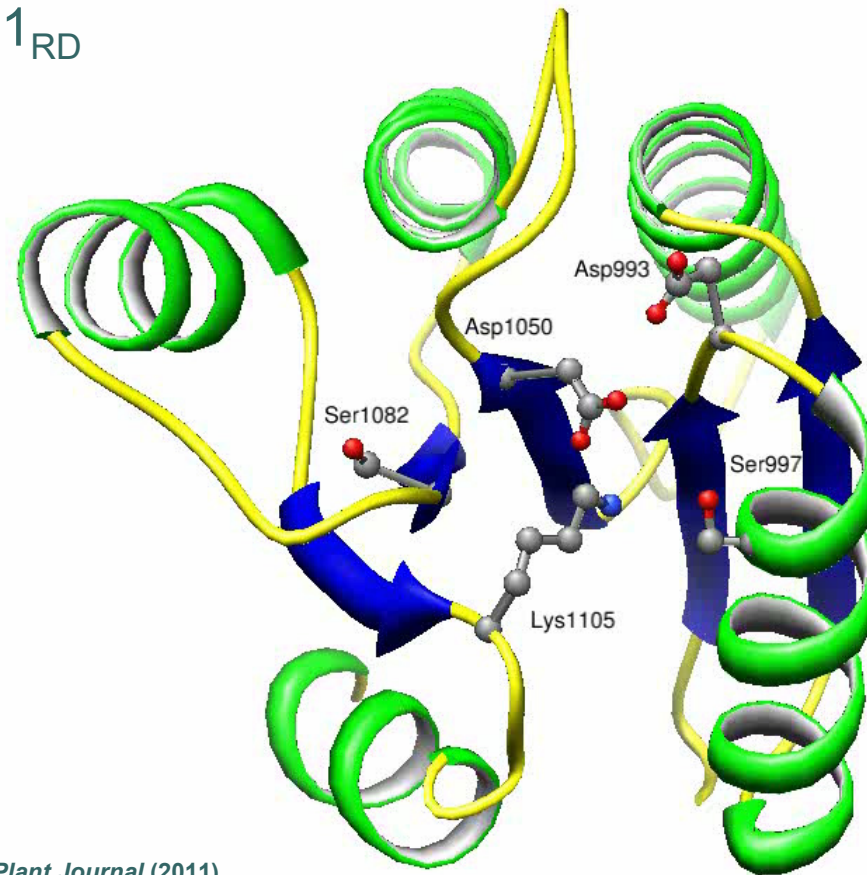
Pekárová et al., *Plant Journal* (2011)

Dynamics of CKI1_{RD}

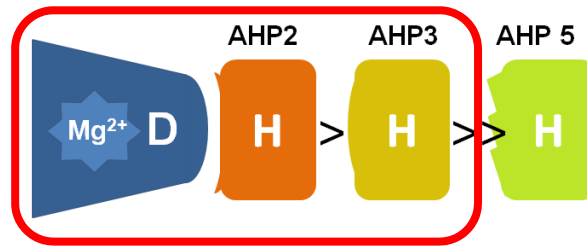
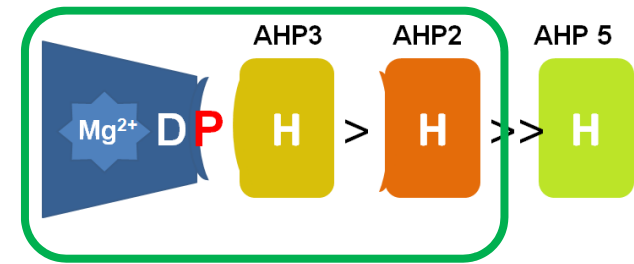
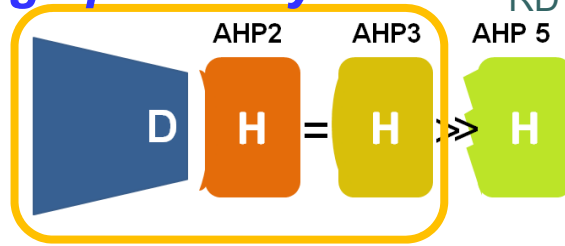
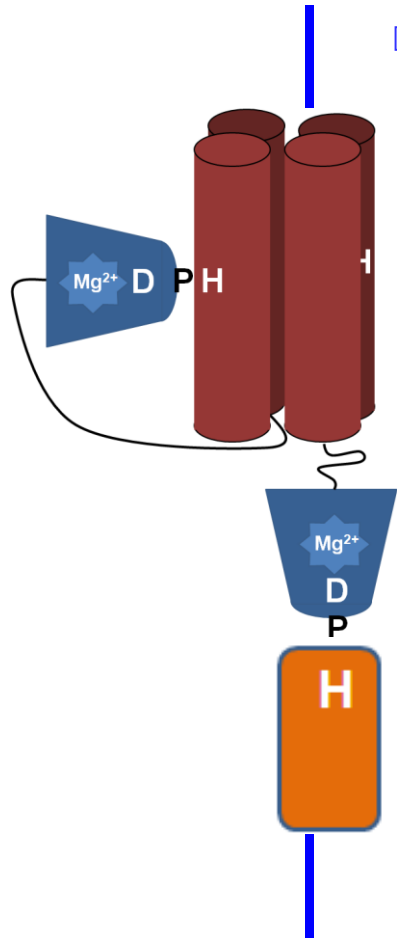
- *Mg²⁺ binding* leads to *remodelling of active centre* of CKI1_{RD}

Pokárová et al., *Plant Journal* (2011)

CKI1_{RD} structural changes are associated with its binding specificity

- *Mg²⁺*- and *BeF₃⁻*-induced *structural changes fine-tune binding specificity of CKI1_{RD}*

Ligand

0

Mg²⁺

BeF₃⁻

AHP2

9.17 ± 0.49

6.2 ± 0.98

11.6 ± 2.0

AHP3

10.5 ± 0.73

12.9 ± 0.72

8.0 ± 0.42

AHP5

108 ± 18

152 ± 26

119 ± 32

Pekárová et al., *Plant Journal* (2011)

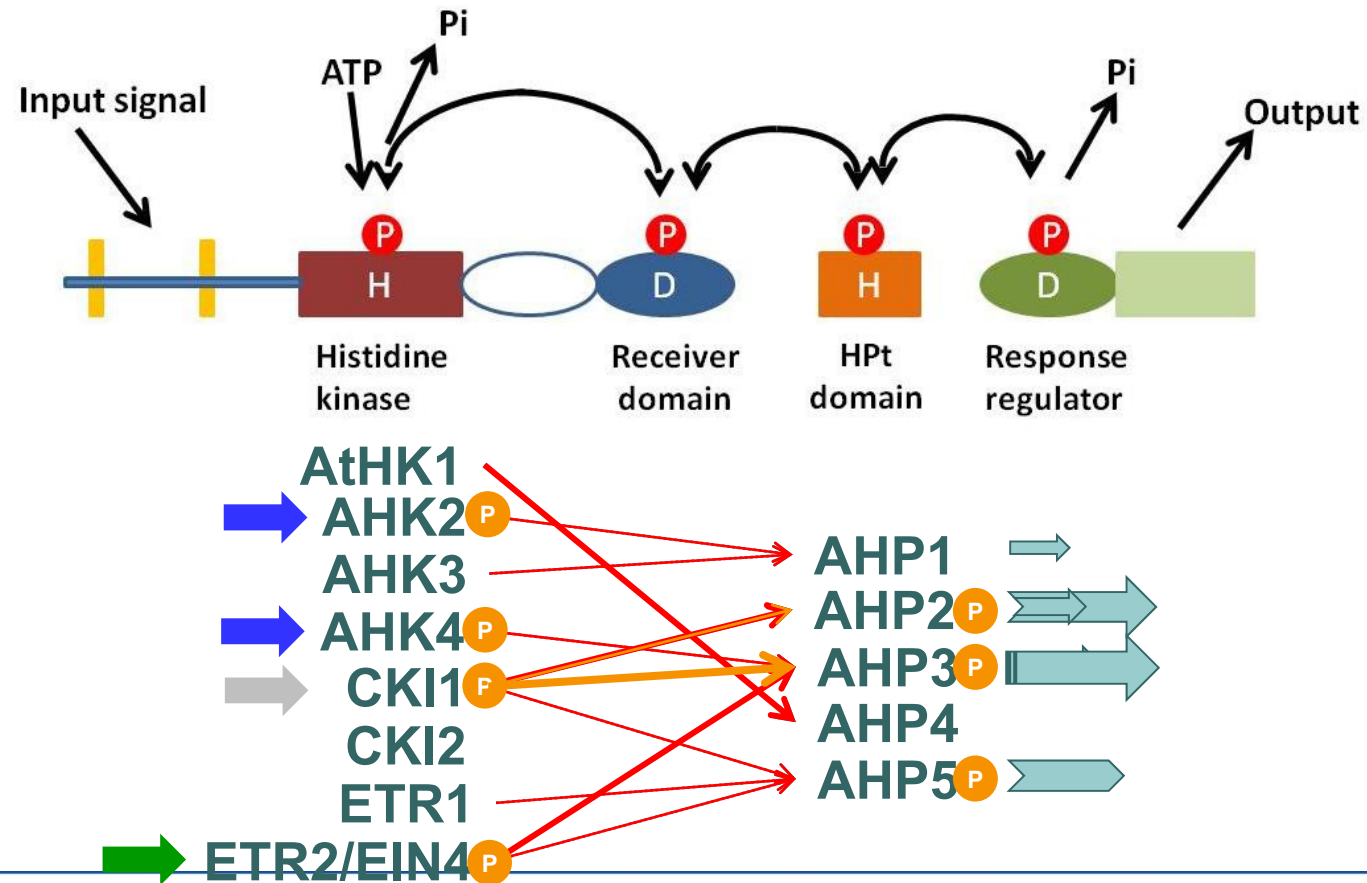

ÁVÁNÍ

ncována
n fondem
republiky

Model Suggestion

- **YES**, there is *signalling specificity of MSP* in plants.

Shrnutí

- Funkční význam specifických interakcí proteinů v regulaci genové exprese
  - Struktura chromatinu
  - Regulace transkripce
  - Lokalizace mRNA
  - Stabilita proteinů
  - Přenos signálu
- Metody analýzy proteinových interakcí *in vivo*
  - Koimunoprecipitace
  - Tandemová afinitní purifikace (TAP-tag)
  - Kvasinkový dvouhybridní test (Y2H)
  - Bimolekulární fluorescenční komplementace (BiFC)
  - Analýza zprostředkované membránové vazby (MeRA)
- Praktické využití metod pro studium PI *in vivo*

Diskuse

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky